

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

9e Jaargang Nr 1 februari 1982.

KALVEBRUG

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen

Verantwoordelijk Uitgever : Arthur DU CHEYNE

Smisbeke 30 WACHTEBEKE.

² Nieuwjaarsbrief, 1982,

Daar het bij ons de gewoonte is met nieuwjaar het beste toe te wensen, dacht ik dit eens op een aparte manier te doen. Vorig jaar was ik bij mijn tante op bezoek om nog wat familiegeschiedenis te kunnen optekenen en zo kwam zij met een nieuwjaarsbrief, geschreven in 1894, opdagen. Ik mocht deze brief zelfs behouden om mijn familie-archief aan te vullen, doch wil hem eerst even publiceren.

Wel moet ik enkele inlichtingen geven opdat U de betekenis en de achtergrond van deze brief beter zou begrijpen.

Vooreerst is de schrijfster van deze brief Regina HESTERS. Zij was een zuster van mijn grootvader en is in 1894 met twee van haar broers naar Frankrijk vertrokken, naar Grand Aux Bois, een plaatsje nabij Martigny.

In die tijd zagen vele Vlaamse landbouwersgezinnen met veel kinderen het hier niet meer zitten om allen een verzekerde toekomst te kunnen bieden.

Zo zijn Regina, Nestor, Carolus en Leonardus HESTERS vertrokken, om te gaan boeren op één van de vele boerderijen in Frankrijk die ginder onbewoond en leeg stonden.

Uit de brief zult U kunnen opmaken dat zij zeer christelijk opgevoed waren en aangezien deze brief aan haar zuster gericht was, die begijntje was in het Groot Begijnhof te St. Amandsberg, zult U dit wel begrijpen.

Het zijn de eerste kerst en nieuwjaar die zij daar meemaken, hetgeen wij in deze brief goed kunnen lezen, ook het heimwee naar thuis en de gebruiken hier in Wachtebeke en Vlaanderen kunnen zij niet verdoezelen.

De schrijfster zelf is overleden in Frankrijk de 5e januari 1908. Zij was gehuwd met August VAN DE VOORDE en had twee kinderen. Haar broer Nestor is ginder gehuwd en had 8 kinderen; één ervan woont op de Overslag. Haar tweede broer Leonardus is na enkele jaren terug naar Wachtebeke gekomen en is hier gehuwd en had 6 kinderen, 2 ervan wonen op de Ramonshoek. In de plaats van Leonardus is zijn jongste broer Eduard naar Frankrijk vertrokken en is daar ook gehuwd en had 7 kinderen waarvan er nog 6 in leven zijn. Van de 6 zijn er reeds 4 die 50 en meer jaren gehuwd zijn.

Laat ook de wensen in deze brief onze wensen zijn.

DE HEEMKINDIGE KRING

OULD WACHTEBEKE.

MARTIGNY den 31 december 1894.

Bemide zuster,

Hoe gelukkig ben ik, U op dezen schonen dag, de heilwenschen te mogen aanbieden, welke ik voor U koester. Moge het jaar 1895 het welke wij heden intreden, een jaar zijn vol heil en zegeningen, vrede en gezondheid, voorspoed naar ziel en lichaam, dan zullen mijne wenschen en gebeden die ik zoo dikwijls tot den Almogende Heer voor U vervuld zijn.

Marie heeft mij gevraagd om U in hare plaats veel voorspoed en geluk te wenschen vergezeld van duizende kussen. Gij weet meschien nog niet dat het hier de gewoonte is, elk die men een nieuwjaar wenscht te kussen dat zal mij vreemd voor komen, maar de mode moet gevolgd worden.

Op Kerstdag doet men hier de mis half nacht, ik ben er met Marie naartoe gegaan, het was Marie die het kerstlied zong, het is spijtig dat het meisje geen betere gezondheid heeft, zij zou zoo schoon zingen nu is zij dikwijls dat hare stem te flauw is, dat ze moeite heeft om tot het einde te geraken, niettemin het kerstlied heeft zij goed doorgebracht. Ik ben dien dag 3 maal naar Martigny geweest, het is de eerstemaal dat ik zoveel menschen, hier in onze kerk heb zien communiceren, maar geen mannevolk, waarlijk men zou zeggen dat de hemel voor het vrouwvolk alleen gemaakt is.

Ik heb ook aan allerkindereindag gedacht, welk verschil, dacht ik, in het leven van enen mensch verleden jaar hebben wij ons zowel vermaakt de 2e en 3e kerstdag en dees jaar heb ik hier zelfs niet gezien dat er een tweede kerstdag bestond, het is zelfs in de kerk geen zondag. Ook den achtsten december, dien dag die voor ons al zo vele jaren zulk een schoone feestdag was, daar is hier alles niets van te bemerken ik heb dien dag toch niet kunnen laten voorbijgaan zonder tot de Heilige sacramenten te nederen, ik heb toch altijd eene gezelin aan Marie, ik kan er niet van zwijgen, moest ik het ongeluk hebben haar op de eene of andere manier te verliezen, ik wierd ten einde raad, wat is onze lieve heer toch goed hij voorziet in alles.

Ik zal nog enige oude postzegels in uwen brief steken, veel durf ik niet het zou kunnen te zwaar wegen, daar ik voornemens ben er eenen nieuwjaarsbrief voor mijn meter bij te voegen, welke ik U vriendelijk verzoek haar te zenden, gewet dat zij zich in het klooster bevindt. De overige postzegels zal ik U later zenden, wilt gij zo goed zijn als ge eens naar ons schrijft, mij te zeggen of gij nog nooit geenen kost op mijn brieven hebt gehad, zij wegen somstijd nogal zwaar, zeg mij ook of gij nog geene nieuwe begijntjes in uw couvent gekregen hebt.

Wilt zoo goed zijn mijne vurigste, alsook degene van Leonard en Nestor, heilwenschen te aanvaarden en deselve aan uwe E. Overste en al uwe medezusters aan te bieden.

Uwe verkleefde zuster

Regina

NATUUR EN HEEMKUNDE

Laten we gebruik maken van deze winterperiode om de bomen even in hun rust te laten en de vele eindejaarsfeesten, die ook deel uitmaken van het geheel van heemkundige gegevens, toetsen aan de natuurlijke gegevens uit de oud Germaanse Mythologie.

Met het begin van de winterperiode - de zes donkere weken - komen we in een tijd van schijnbare rust en van niets doen in de natuur. Niets is minder waar ! De natuur maakt een rustperiode door, maar rust is voor de natuur niet gelijk aan niets doen. In deze periode krijgen we een intens leven van zaden en bacteriën die de vormgeving van de latere planten nu reeds vastleggen. Hormonale functies treden op in de zaden; de aanzet van wortelvorming, van blad- en bloemvorming gebeurt nu in dat kleine zaadje in de grond. Het zaad wordt klaargemaakt om bij de minste lentewarmte te gaan uitschieten in een uitbundig leven.

Deze periode van afwachting naar de eerste lentewarmte in de natuur kennen we ook in ons dagelijks leven. Iedereen voelt het wegzakken van de zon onder de evenaar, maar wij worden ook gewaar dat het dieptepunt nadert en dat daarna de zon terug begint aan een opwaartse tocht naar ons noordelijk halfmond toe. Deze wachtperiode is tevens een verlangperiode naar licht en warmte.

Praktisch wordt zij ingeluid met het Sint Niklaasfeest. In onze oud-Germaanse Mythologie kennen we een zelfde verhaal. WODAN jaagt zijn paard SLEIPNIR over de daken door de lucht om zijn vruchtbaarheidsgeschenken door de schouwen te laten vallen. Deze geschenken waren appels, busselkinderen, hertjes, everzwijn en de vruchtbaarheidsroede. Alle zijn symbolen van vruchtbaarheid, rijkdom en welstand. Hoeveel van deze symbolen vinden we niet terug in het snoepgoed dat we bij het Sinterklaasfeest aangeboden krijgen. Marsepeinen varkentjes en fruit, appels van oranje, ook het busselkindje in de kribbe, dat wij met Kerstmis vieren, is nog een laattijdig geschenk van deze vruchtbaarheidsriten.

Het hooi dat we nu in een schoen voor de ezels van Sint Niklaas bestemmen was oorspronkelijk voor SLEIPNIR bedoeld als bedanking omdat de ganse oogst binnenshuis was.

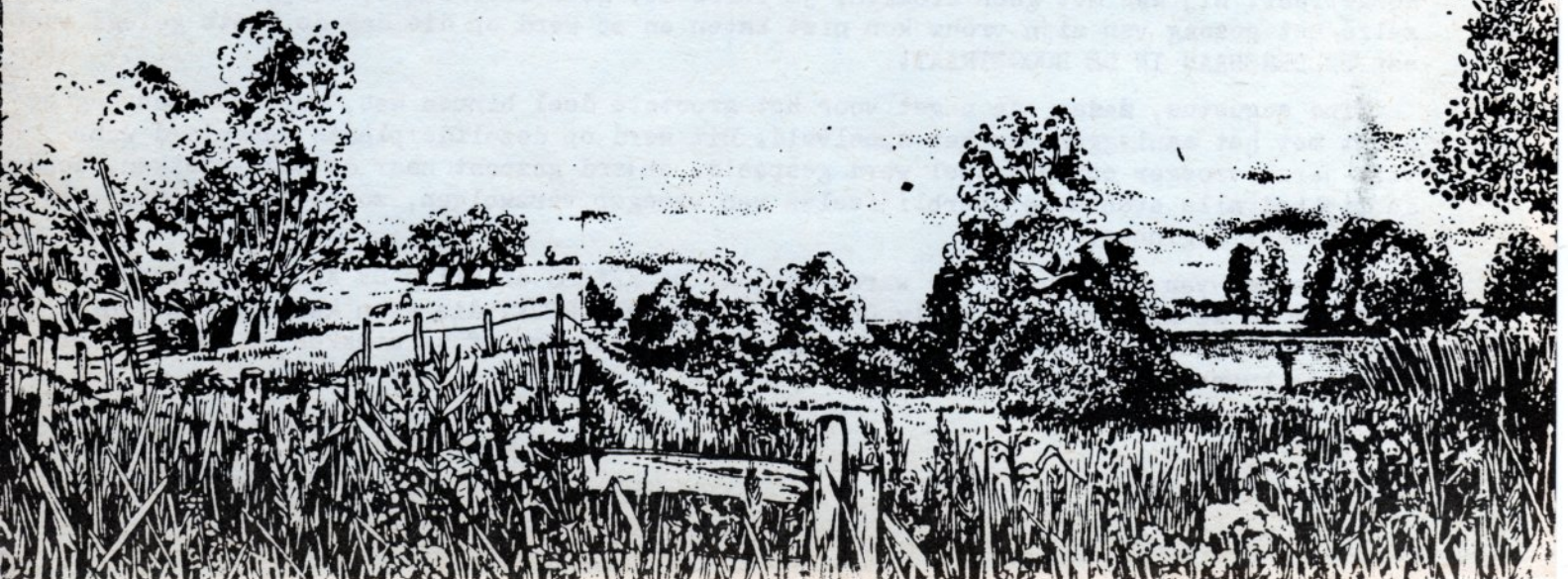
Ook het Kerstfeest wordt gevoerd op de dag van een oud-Germaans feest, "het Joelfeest" als de zon haar diepste punt heeft bereikt en haar terugtocht aanvangt. Het haardvuur wordt extra aangewakkerd met de joelblok - een grote eikenhouten blok, die het eeuwig vuur, het eeuwig leven moet symboliseren - onze Kerstronk is er nog een zoeterige herinnering aan.

Dat de kerk in de vroege middeleeuwen oud-Germaanse feesten overnam is heel goed en redelijk te verklaren. In feite worden dezelfde beginselen ter herinnering gebracht. De Germanen aanbaden in deze feesten de zon en haar levenbringende licht en warmte. De Kerk aanbidt er de geboorte van Jezus - Ik ben het Licht en het Leven - Hoe dicht staan deze beide begrippen niet bij elkaar !

Deze periode was ook het tijdstip van de eerste slachtfesten. De dieren, in de lente geboren, worden nu slachtrijp. Als eerste komen de ganzen. Reeds midden november, na de laatste oogstwagens, laaide het Nod-Fyr - onze Sint Maartensvuren - hoog op om deze slachtperiode aan te kondigen. Op de Germaanse Runenkalender wordt deze dag dan ook aangeduid met een gans. Deze gans werd het traditionele kerstgebraad bij uitstek tot in de vorige eeuw de kalkoen uit Amerika kwam overgevlogen.

Ook onze Kerstboom met zijn versieringen kan men tot dit oud-Germaans feest terugbrengen. Deze altijd groene boom was het symbool van het eeuwig leven. Zij werd versierd met rijpe rode appelen - onze kerstboombollen symbool van wijsheid en beleid - Denk aan de appel op de Koningsstaf. Deze boom werd dan onder de hoede gesteld van de adelaar, die wij als sierpin boven op de boom zetten, maar die als nieuwsbrenger de komst van het licht komt aanmelden. Deze Joelfesten duurden dan een tiental dagen en eindigden met het driekoningenfeest, waarbij het grote nieuws uit het Oosten, nl. de komst van het Licht, werd medegedeeld.

Jozef KINGET.

BOLDERS

Een vijftal jaren geleden werd in onze gemeente overgegaan tot het inrichten van de Safarkensmarkt, dit om te laten zien datmen zich nu, net als vroeger, nog kan amuseren zonder de moderne hulpmiddelen en technieken.

Het is het volksvermaak dat zich op de verschillende wijken van onze gemeente afspeelde. Na de noeste arbeid kon men zich ontspannen door verscheidene gezelschapsspelen te doen en met het daarbij horende gerstenat de keel te spoelen, om zo tijdelijk de dagelijkse sleur, het werk en de armoede in menig huisgezin te vergeten.

De Hoogstraat en de Vieruitersten was een voorbeeld van zo'n wijk. Men had er verschillende estaminets; in de Hoogstraat waren dat August CELIE en winkelier, Henry LENAERT en winkelier en Petrus VAN BAMBOST en barbier.

In de Vieruitersten waren dat Bernard VAN LAERE in estaminets "Meuleken", Domien DE BRUYNE in "Hier tapt men" en Theophiel VAN HAUWE, zo te zien was deze wijk met zijn weinige huizen goed voorzien van drankgelegenheden, verder waren er nog diverse bolbanen over de wijk verspreid.

Doch door de economische toestand, de betere verplaatsingsmogelijkheden en de achteruitgang van de bevolkingsstand in deze wijk verdwenen de estaminets één na één. Alsof dat niet genoeg was, kwam de TV nog een duitje in het zakje doen, men dacht dat men niemand meer nodig had om zich te ontspannen, men kon toch alles zien en horen op de TV en zo zat men uren naar dat baksketen te kijken, zonder nog een woord tegen elkaar te zeggen, tot dat er iemand zei "het is tijd om te gaan slapen".

Tot overmaat van ramp werden verscheidene wijken van onze gemeente in twee gesneden door de Expressweg, waaronder de wijk van de Hoogstraat, Vieruitersten en Brandstraat wel het meest geleden hebben: daar zijn geburen verplicht enkele kilometers rond te rijden om elkaar een bezoek te brengen, hetgeen in de winter zelden gebeurt.

Om nu nog een ontmoetingsplaats of café te vinden moet men naar de Overslag (nog één café) of naar Wachtebeke. Op de Ramonshoek waren er vroeger 12 cafés, buiten de voetbalcantine is er niets meer overeind gebleven.

Zo kwam op de tweede zondag van augustus 1981 menig Wachtebekenaar een kijkje nemen op de Safarkensmarkt o.a. Gustaaf DE KEYZER, zijn echtgenote en schoonfamilie uit de Vieruitersten en Hoogstraat, en zag daar, verwoed bolder zoals hij geweest was, hoe het spel in al zijn facetten werd gespeeld.

Meteen was de kogel door de kerk, hij zou ook bollen, was het hier niet, het was in de Hoogstraat. Hij was met geen stokken, ja zelfs met geen bier weg te krijgen van het spel, zelfs het gezaag van zijn vrouw kon niet baten en zo werd op die dag de basis gelegd van een BOLDERSBAAN IN DE HOOGSTRAAT!

Eind augustus, nadat de oogst voor het grootste deel binnen was, werd een aanvang gemaakt met het aanleggen van het speelveld. Dit werd op dezelfde plaats aangelegd waar vele jaren vroeger ook het spel werd gespeeld, en werd gezocht naar de oude stekken, doch de tijd had alle eventuele overblijfselen van vroeger verzwolgen, zodat men helemaal opnieuw moest beginnen.

De mannen van het eerste uur waren Gustaaf DE KEYZER en Willy DE KEYZER, Etienne VERSLJPT en de kinderen van Willy DE KEYZER. Cyriel CREVE, die even kwam informeren wanneer het receptie was, werd tewerkgesteld om graszoden af te stekken om zo de ondergrond te kunnen aanbrengen.

Om een goede ondergrond te hebben, moest men gravé hebben. Het geluk diende, daar men een eind verder de spoorweglijn ZELZATE-MOERBEKE aan het vervangen was; zo kon men daar aan de nodige grondstoffen geraken, voor het vervoer zorgde men zelf en met enkele pinten was deze onkost gedekt. In het vooruitzicht van een overdekte bolbaan werd daarvoor ook het nodige materiaal aangevoerd en reeds een verharde ondervloer in een loods aangelegd om in de winter en bij slecht weer ook te kunnen spelen.

En zo, de vrijdagavond begonnen, en de zaterdag zo goed als het ging werd de baan ingerold, later werd de baan dan nog beter aangerold tot wanneer men na een maand kon zeggen dat ze genoeg was om een degelijk spel te spelen.

Al vlug had men spelers in overvloed, zelfs het vrouwvolk speelde mee, terwijl de vrouw des huizes de koffie, die de spelers meebrachten, opdiende, dit om de droge kelen van het roepen en vloeken een beetje te verzachten. Daar het aantal spelers soms 16 bedroeg moest er soms laat gespeeld worden en was men genoodzaakt verlichting aan te brengen. Iedereen die passeerde stopte, om te gaan zien wat er gaande was en zo kwamen zelfs bolders uit alle hoeken van de gemeente kijken en bollen. Ook de kampioen van SAS VAN GENT zou even een demonstratie komen geven, doch dat liep falikant uit, de persoon is daar gaan lopen van schaamte hij werd werkelijk vernederd in het spel.

Zo kwamen de korte dagen met het slechte weer aanzetten en moest men noodgedwongen afzien van het spel, aangezien de overdekte baan nog niet klaar was (bij gebrek aan platen om rondom af te sluiten) en werd de bol opgeborgen.

Gelijk het levensvocht in de bomen, wacht men op de wijk naar de eerste zonnestralen van de lente om hun gezonde spel en ontspanning opnieuw te beoefenen.

Paul HESTERS.

De bolbaan bij familie Gustaaf DE KEYZER in de Vieruitersten wachtend op de lente om haar taak naar behoren te vervullen.

was die goede oude tijd wel zo goed ?

Edmond ROETS, Kalve, vertelt over mensen en dingen uit de tijd van 1890 tot 1920.

Pene, 60 à 80 jaar geleden. Oude mensen vertellen hun herinneringen van een tijd waarin het leven armoedig en zonder veel vooruitzichten verliep.

Mon, geboren in 1897, vertelt van POULLIER, de pachters, de boeren, de cafébazen, de ambachten en nog vele dingen meer. In de volgende tekst heb ik zijn verhaal zo getrouw mogelijk uitgeschreven.

In de tijd waar Mon begint, zijn er geen auto's, de weg naar MOERBEKE is een smalle, hobbelige kasseiweg. Aanweerskanten staan zeer kleine huisjes met strodaken en houten schuren. De boeren pachtten wat grond, maar hun bezit was niet veel groter dan 1 koe, soms kippen en schapen, een lochting, grond waarop ze veevoeder lieten groeien. Op enkele na, zijn weinig families er rijk geworden !

De boeren van PENE pachtten hun grond van Mijnheer Th. POULLIER, die in RIJSEL woonde en daar fabrieken bezat. De eigendom van zijn vrouw lag bij OUDENAARDE.

Toen hij voor het eerst op PENE kwam, wilde hij dat alle strodaken afgebroken werden, en er pannen voor in de plaats kwamen: "Fransche pannen", zegt Mon. En toen ze daarmee klaar waren, begon men de houten schuren en stallen af te breken en te vervangen door stenen schuren, ook met Franse pannen.

De grond op PENE was arm, en bracht weinig op. Elk jaar kocht Mevrouw POULLIER van TITGAT, eigenaar van een kleine suikerfabriek, de bietengrond op. Die werd vervoerd door 5 schippers, die scheepjes van 45 à 50 ton bezaten : VAN EENNAEME, FLORQUIN, MUSSCHE, de gebroeders HEYE. Ze trokken de schepen van het kanaal naar de Moervaart. Toen ze daar aankwamen, moesten ze de grond op een hoop voeren, op een plaats die Mevrouw POULLIER had aangeduid. De mensen van PENE & KALVE zaten hierop te wachten voor werk, want behalve de bietencampagne was er geen werk. De mensen die dan wat geld hadden gespaard, hadden ze hard nodig om te leven: anders was er armoede.

Zo werden de meersen die te laag lagen, opgevoerd.

Op een zekere dag zei Mijnheer POULLIER tot Jean (Jan) ROETS (vader van Mon en zaakwaarnemer van POULLIER) dat als hij de volgende keer naar PENE kwam, geen enkele os meer wou zien : de boeren moesten een paard kopen. Alleen DE CALUWE had toen al 2 paarden. En paard kopen, maar ... ze hadden geen centen ! En ROETS ging naar elke boer en zei hem dat ze een schoon paard moesten kopen en dat POULLIER het zou betalen. Ze moesten dan, elk om beurt hun paard aan POULLIER gaan laten zien ! Iedereen deed dat en was tevreden ... maar Mijnheer POULLIER had aan boer DE CALUWE, die al paarden had, niets gezegd en hij was toch ook een boer op PENE ... ROETS ging speciaal aan POULLIER vragen wat ze daarmee moesten

doen, en deze antwoordde dat ook DE CALUWE een paard kreeg. In BEERVELDE stond een prijspaard, een merrie, te koop. En DE CALUWE kocht het. Hoeveel dat gekost had, trok POULLIER zich niet aan !!

Er werd ook gefeest, kermis gehouden en aan wedstrijden gedaan. Men vertelt dat men de MOERVAART met telkens een afstand van 100 m afsloot. Men liet er eenden in en de kandidaten moesten dan in het water springen en eenden vangen. Wie de meeste eenden ving, was de winnaar. Er stonden kraampjes en biertenten, alles op de kosten van POULLIER. 'sAvonds ging hij rond, met de kinderen van KALVE en PENE en kocht hij alle speelkraampjes leeg, om het speelgoed dan onder hen uit te delen. Hij had een zilveren zakje, met gouden geldstukjes van 50 F. Als hij iets gaf, was het niet minder dan 50 F.

Maar Mijnheer POULLIER kwam niet dikwijls meer. Zijn vrouw trok naar DUITSLAND.

Van dan af horen we vooral van Stefaan POULLIER, die met een jonge Duitse vrouw Bertha LINZ trouwde. Stefaan liet een huis bouwen waar COCQUET zijn land had.

Het land, opgevoerd met bietengrond, werd verdeeld onder de boeren die voordien vooral magere zandgrond hadden.

Sinds die tijd is het niet meer rooskleurig geweest voor de boeren op PENE. De oude Mevrouw POULLIER, een zeer bekwame vrouw, kwam af en toe terug en bracht nieuwe landbouwmethodes. Zij was het die de eerste zaai-, maai- en aardappenspootmachine in DUITSLAND kocht en ze naar PENE liet overbrengen. Ook in dierenziekten was ze onderlegd. Zo was bvb. de kipziekte waaraan koeien in die tijd stierven. Op een dag bracht Mevrouw POULLIER een soort pomp met naald mee, die men in elk van de 4 spenen van de zieke koe bracht. Men pompte zo lucht in de buik. Wanneer er voldoende lucht in zat, werden de spenen afgebonden. Toen dat voor het eerst gebeurde en Mevrouw POULLIER haar orders gaf om de koe te behandelen, stonden er zeker 50 mensen te kijken. Niemand die ook kon denken dat het dier zo zou genezen. Maar Mevrouw zei dat de koe na drie kwartier haar hoofd zou rechte en zou rechtstaan na 2 uren ! En zo gebeurde het ... De draadjes werden losgemaakt en elk half uur moest men de koe melken, tot alle wind uit de buik was. Zo genas een koe die anders zou gestorven zijn. Ze deed de mensen opkijken, Mevrouw POULLIER. Toen ze met een nieuwe maaimachine kwam, kwamen er zelfs mensen uit andere gemeenten met de Boerenbond kijken !!

Tot zover het relaas van Edmond ROETS.

Anne VANCAENSEKE.

EENDE AN DE WARANDEWIJK

14 januari 1982

WARANDEWIJK.

Het is niet de eerste maal dat verschillende inwoners van deze wijk, aan hun woning moeilijkheden ondervinden bij vriesweer, in het verleden zijn er al enkele muren ingestort.

Doch op zaterdag 9 januari 1982 in de voormiddag werd er weer eens alarm geslagen, ditmaal in de Roodborststraat, de straat die wel het ergst getroffen is. Om 11 uur kwam de brandweer van Zelzate aan om zich van de toestand te vergewissen. Zij konden niets anders doen dan de mensen tot voorzichtigheid aanmanen en hier en daar wat stutten aanbrengen.

Ook de rijkswacht die ter plaatse kwam, stelde vast dat verscheidene muren doorgebogen stonden. Daarop besloten zij proces-verbaal van vaststelling op te maken van huurders tegenover Volkshaard, de beheerders van deze huizen, dit met het doel de beheerders op hun plichten te wijzen, en niet zoals in het verleden, alles maar zijn gang te laten gaan en wat kleine pleisters op de wonde te leggen.

Dezelfde zaterdag in de namiddag, werd een tweede maal de brandweer opgeroepen, nu was er door de druk van de muren een ruit stukgesprongen, hierop raadden de hulpdiensten andermaal de mensen aan, voorzichtig te zijn en als het enigszins kon, niet meer te slapen in de kamers boven, de zijde van de gescheurde muren, want de gevolgen waren ook reeds de binnenzijde van het huis zichtbaar.

Zo heeft de rijkswacht tot en met zondag ongeveer een 16-tal proces-verbalen van vaststelling opgemaakt.

De maandagmorgen werden deze overgemaakt aan de beheerders en werd de gemeente terdege ingelicht, waarop deze laatste besloot de maandagmorgen een spoedvergadering van het schepencollege samen te roepen. Daar werd beslist dat men nu eens grove middelen moest gebruiken om alles in het reine te trekken. Zo werd de Civiele Bescherming van Liedekerke ingeschakeld om hun deskundig advies te kunnen aanhoren.

Ook Volkshaard was aanwezig met 2 architecten om zich van de zaak te vergewissen, ondertussen zijn er reeds een 10-tal huizen min of meer gestut.

In de hoop dat deze mensen in onze gemeente figuurlijk en letterlijk niet in de kou komen te staan, is het wel noodzakelijk dat men eens echt werk maakt van de herstelling aan de huizen vooraleer er doden of gewonden vallen.

Paul HESTERS.

Jubilea

gouden - diamanten - briljanten
in 1982.

<u>Data</u>	<u>Naam en Voornaam</u>	<u>Adres te 9070 WACHTEBEKE</u>		
06.01	VAN BAMBOST Eduardus SCHAUT Rachel M.L.	Overslag 23	50	- GOUD
28.01	VAN DE CALSEYDE Hector F. LEFEVRE Maria Ph.	Dorp 65	50	- GOUD
01.03	THYS Gustaaf DE WINTER Juliana S.	Akkerstraat 3	60	- DIAMANT
18.05	VAN NIEUWENHUYZE Florent G. TALBOOM Irma L.	Overslag 24	50	- GOUD
23.06	WAEPUT Stephanus L. CORNELIS Emma M.	Walderdonk 27	50	- GOUD
27.06	VAN WAES Jules D. DE LA RUELE Bertha M.	Lindestraat 4	65	- BRILJANT
07.09	VAN HOECKE René A. VAN DE VOORDE Gabriëlle J.	Dorp 16	50	- GOUD
12.10	DE GRAEVE Adolf G. VAN DER JEUGT Jenny	Kleistraat 35	50	- GOUD
18.10	DE WAELE Albert E. E. VAN LOO Martha M.	Walderdonk 8	60	- DIAMANT
24.10	HERIE Audomarus C. F. LYPPENS Irena M.	Melkerijstraat 12	50	- GOUD
05.12	BLETWEERT Hippoliet RAES Magdalena M.	Brandstraat 13	50	- GOUD

Wachtebeekse Varia

In ons vorig nummer kon U kennismaken met Alfons VAN LAERE, een kranige kandidaat eeuweling. Op 11 februari zou hij zijn honderste verjaardag vieren. Wij hadden de afspraak gemaakt om daarna nog eens verder te praten. Dit laatste kan echter niet meer want op 26 november 1981 is Alfons de eeuwigheid ingestapt. Wij willen langs deze weg zijn familie en vrienden onze gevoelens van medeleven overbrengen.

In het vierde kwartaal van 1981 kwamen 41 personen onze rangen op de gemeente versterken, 52 echter trokken van hier weg en 59 mensen verhuisden binnen de gemeente. Het aantal inwoners van Wachtebeke op 31.12.1981 : 6.976.

HUWELIJKEN 4e KWARTAAL 1981.

DE CLERCK Paul; Axel, Ned. Verbindingsweg 2 OVERSLAG en VAN HOECKE Liliane, Hoogstraat 31, WACHTEBEKE.

DANSCHUTTER Carlo, ZELZATE, Westkade 53 en HAEMERS An, Vieruitersten 13, WACHTEBEKE.

VAN HOVE Mario, ZELZATE, Assenedestwg. 223 en BURGGRAEVE Hilde Cornilstr. 7, WACHTEBEKE.

COLPAERT André, WACHTEBEKE, Groenstr. 49 en ONGENAE Noëlla, Groenstr. 51, WACHTEBEKE

LAGAST Geert, ZEEBRUGGE, Evendijk Oost 274 en DE NYS Marleen, Pene 5, WACHTEBEKE.

PLASSCHAERT Luc, WACHTEBEKE, Warande 4 en VAN DEN BOSSCHE Marina, Lijsterstr.32, WACHTEB.

OVERLIJDENS 4e KWARTAAL 1981.

DE METS Petrus gep. Walderdonk 55	- 87 j.
SEVENANS Irène gep. Brandstraat 5	- 75 j.
VAN GOETHEM Luc z.b. Stationstraat 9	- 19 j.
DE BRUYNE Richard gep. Cornilstraat 17	- 70 j.
DE COENE Petrus gep. Nieuwestraat 4	- 82 j.
MARTENS Roger, techn.Melkerijstraat 38	- 42 j.
BEECKMANS Alfons gep.Stationsstraat181	- 69 j.
ROELAND Kamiel gep. Nieuwestraat 5	- 82 j.
DE LA RUELLE Etienne arb. Zwaluwl. 52	- 34 j.
VAN LANGEVELDE Maria gep.Stationstr200	- 85 j.
COUSENS Maria gep. Godshuisstraat 13	- 69 j.
JACOBS Walter bed. Kruisbekstraat 10	- 54 j.
PROVOST Louis gep. Kalve 19	- 79 j.
BAERS Maria z.b. Molenhoek 29	- 77 j.
WILLEMS Edmond gep. Oudeb. Sluis 17	- 85 j.
DAVID Coralie gep. Kerkstraat 48	- 88 j.
DE COENE Désiré gep. Godshuisstr. 13	- 81 j.

GEBORTEN 4e KWARTAAL 1981.

WILLAERT Kim,Merelstraat 6.
SEYSSENS Ward,Kerkstraat 47.
DE ROUCK Mathijs, Spoorwegstraat 38.
EVERAERT Danny, Zwaluwlaan 16.
VERVAET Filip, Langelede 60.
DHONDT Deborah, Vieruitersten 10.
VAN DER AA Nathalie, Meerstraat 7.
VAN DEN SOMPEL Chrissy, Ijsvogelstraat 6.
DE BRUYNE Jessica, Vieruitersten 7.
DE STAERCKE Wesley, Zwaluwlaan 54.
PRAET Andy, Kerkstraat 17.
VAN POUCKE Isabel, Kalve 66.
VAN DE VAERD Stijn, Dalialaan 18.
FOUAD Nedja, Zwaluwlaan 13.
CASNEUF Annelies, Warande 31.
VAN BUYNDER Wendy, Pene 1.
BAERT Wouter, Melkerijstraat 45.
CORTVRIENDT Geert, Gladiolenlaan 18.
TANGHE Ilja, Pottershoek 6
WAUMANS Tim, Gladiolenlaan 6
RONSE Bengt, Oudeburgse Sluis 10
SPOELDERS Benjamin, Oudeburgse Sluis 20.
DE GEEST Kenny, Perelstraat 40.

DE GEEST Kenny, Perelstraat 40.

GEZOND BOUWEN VROEGER EN NU

Nu we verwittigd zijn dat sommige factoren in acht moeten genomen worden bij de keus van een bouwgrond gaan we het over architectuur hebben.

Vroeger en dit tot enkele tientallen jaren geleden had iedere streek zijn eigen bouwstijl aangepast aan de klimatologische eigenschappen van de streek en aan de ter plaatse beschikbare bouwmaterialen. Daarbij waren de huizen van toen, en dit in tegenstelling met wat men soms denkt, zeer rationeel en zeer functioneel opgevat dus goed aangepast aan het werkelijk gebruik ervan (herberg, hoeve enz...).

De charme en de harmonie die uitgaat van oude dorpskernen en wijken die het geluk hebben nog niet in handen te zijn gevallen van sommige moderne architecten of bouwpromotoren kan men nog hier en daar beleven. Het is niet zonder dringende reden dat soms hele straten in haast en spoed door klassering beschermd moeten worden. Men beschermt zo een overblijfsel van het verleden maar ook de mens zelf tegen hun eigen disharmonie of onwetendheid.

"De Hoogste betrachtning van de kunst is de juiste maat" schreef eeuwen geleden A. DURER. Tegenwoordig is gans de wereld geplaagd met architecturale disharmonie, met verheerlijking van de lelijkheid, arrogantie en grootheidswaan. Dit is verontrustend want de gebouwde omgeving is een afbeelding van de geestelijke gesteldheid van een volk. Het verleden heeft ons geleerd dat het verval van een bouwcultuur begint in de geest van de mensen.

In theorie streeft de moderne architectuur naar "een reorganisatie van de ruimte door gebruik van nieuwe technische mogelijkheden en dit in functie van de bevrijding van de mens". In de realiteit is de mens nog nooit zo gevangen geweest in woonkooien, bureau-complexen en schoolreservaten, monsterachtige gebouwen en buitenschalige betonwoestijnen.

Een van de zeldzame reacties daartegen is het oppervlakkig nabootsen van de kwaliteiten uit het verleden bij de, nu zeer in de mode, "Fermettes".

Samenvattend kan men zeggen dat er geen sprake meer is van stroming of stijl in de huidige architectuur en nog minder van levensgebonden esthetiek.

De bioarchitectuur daartegen "wil de universele waarden uit het verleden in een eigentijds gebruik van zachte technologieën en natuurlijke bouwwijzen in functie van een natuurlijke leefwijze naar voren brengen, dus ook meer kwaliteit in het dagelijkse leven".

De bio-bouwstijl mag geen nieuwe internationale bouwstijl worden omdat hij inpikt zoals vroeger op plaatselijke klimaattoestanden en streekeigen materialen. Door het in acht nemen van harmonische maten, verhoudingen en vormen (dit zal later behandeld worden) ontstaat er een innerlijke harmonie van het gebouw zodat het zich goed in de omgeving kan integreren. Een ander belangrijk aspect van de bio-architectuur is het scheppen van gebouwen die op mensenmaat en behoeften zijn afgestemd en die hen toelaat zoals vroeger in harmonie met hun milieu en de natuur te leven.

Laten we nu terugkomen naar WACHTEBEKE.

Spijtig genoeg, moet men konstateren dat al wat kwaad verricht is. WACHTEBEKE heeft in de late jaren 60 en 70 een ware opbloei gekend in de bouwsector. Van eentonige "DISCOUNT" huizen die niet eens bestand zijn tegen een beetje vorst, tot de nieuwe wijken waar het individualisme soms tot het uiterste gedreven wordt, zonder veel aandacht te besteden aan het geheel van de wijk, een beetje van alles en nog wat is hier gebouwd. Men mag nochtans ook niet beweren dat alle recente gebouwen aan het zelfde verschijnsel lijden. Er zijn ook veel nieuwe huizen die zich goed integreren in de wijk en in het landschap en die goed bedacht zijn.

Oude, maar toch stijlvolle, in hun geheel ongeschonden huizen en boerderijen zijn zeer zeldzaam geworden op WACHTEBEKE. De situatie wordt zo erg dat wat nog overblijft bijna zou moeten geklasseerd worden.

Er zullen in de toekomst nog nieuwe wijken komen op WACHTEBEKE, laat ons hopen dat de soms slechts ervaringen, opgedaan in het verleden, als een les beschouwd zullen worden.

Louis WANBARGE.

Typisch huisje uit de Hoogstraat, geboortehuis van
 Maria Sinetor ° Wachtebeke 21.09.1888
 + Wachtebeke 22.12.1974

echtgenote van
 Jules NOTTE ° Wachtebeke 10.06.1880
 + Wachtebeke 21.02.1972.

Zij zijn 60 jaar gehuwd geweest.
 (foto genomen van een schilderij).

OPROEP AAN DE LEZERS

Welke eigenaar of bewoner van zo'n oorspronkelijk oud huis kan aan de Heemkundige Kring een grondplan met plaatsindeling en maten bezorgen (liefst met de bijhorende gebouwen, zoals blokhuis, stallen, waterput enz...). Men zou het in ons tijdschrift met een bijhorend commentaar kunnen publiceren.

GEZOCHT

De Heemkundige Kring zoekt een paar amateur cineasten om haar filmploeg te versterken. Montage en klankspecialisten kunnen ook bij ons aan hun trekken komen (Ploegwerkers ook welkom).

Kontakt adres : Louis VANBLAERE, Schooteveldstraat 5, 9070 WACHTEBEKE Teltel 15.05.95.98.

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

9e Jaargang

2 de Kwartaal 1982

Foto : De Stationsstraat anno 1913. Richting Dorp.

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

Paul Hesters, Stationsstraat 1655, 2070 Wachtebeke.

Als voorzitter van de Heemkundige Kring, gekozen op de bestuursvergadering van 1 maart '82, past het dat ik even mijn illustere voorgangers memoreer.

Piëteitsvol gedenk ik Maurits VAN HEIRSELE, de stichter, bezieler en jarenlang voorzitter van onze Kring. Over "Maurits Corijn" wordt nog vaak met eerbied gesproken in onze vergaderingen. Hij kon zo gezapig vertellen over "den ouden tijd" die hij zelf had beleefd, waar wij het moeten hebben van "horen zeggen" en naarstig verzamelen van oude geschriften en verhalen van de ouderen des volks.

Het was geen wonder dat de Heemkundige Kring als verweesd bij de pakken bleef zitten toen Maurits ten grave werd gedragen.

Gelukkig was er toen Arthur DUCHEYNE om met krachtige hand het oude banier op te nemen en de Kring terug op te krikken. Door iedereen gekend als de alomtegenwoordige cameraman die talrijke feestelijkheden op de pellicule heeft vastgelegd, slaagde hij er telken jare weer in met zijn team een sprankelende film over het leven in Wachtebeke samen te stellen. De leiding van de Kring kon voorwaar in geen betere handen zijn maar helaas... Overmand door het vele werk en allerlei beslommeringen heeft hij zijn ontslag als voorzitter ingediend omdat hem de tijd ontbrak zijn ambt nog langer waar te nemen zoals het hoorde.

Arthur, in naam van gans de Heemkundige Kring en in mijn naam, BEDANKT, voor al wat U voor ons hebt gedaan en betekend. Bedankt voor Uw leiding, Uw camerawerk, Uw films en vooral voor ons hernieuwd drie-maandelijks blad dat onder Uw stuwende leiding tot stand kwam.

Mij rest nu de taak de Heemkundige Kring te vertegenwoordigen. Als wellicht het minst-werkzame bestuurslid wil ik van "leiden" nauwelijks gewag maken. Voor navorsingswerk ontbreekt mij de tijd, van camera's heb ik geen kaas gegeten, schrijven kan ik niet en spreken evenmin ; hoogstens praten. Mijn enige hoop ligt in mijn dynamische ploeg bestuursleden op wie ik nooit vergeefs beroep kan doen.

De Heemkundige Kring "Oud Wachtebeke" wordt thans geleid door Uw nederige dienaar

Voorzitter : Cesar DAVID

Onder-Voorzitters : Louis VANBLAERE en Paul HESTERS

Sekretaris : Guy HOEBEKE

Schatbewaarder : Georges DE LAENDER

Bestuursleden : Anne VANGANSBEKE , Lieve VAN ACHTE, Rita DE MAESSCHALCK,
Patrick WAEYTENS en Jozef KINGET

Ere- Voorzitter : Robert VAN DE VELDE.

Cesar DAVID.

GEZOND BOUWEN VROEGER EN NU

3.

In de vier voorafgaande artikels hebben we de keuze van een bouwgrond, rekeninghoudend met natuurlijke en technische factoren, uitvoerig behandeld. Wij hebben ook geprobeerd het verschil van aanpak aan te tonen tussen bio- en gewone architectuur.

ONTWERP VAN EEN GEBOUW

De huidige gang van zaken als men een huis wil laten bouwen, is eerst een voorontwerp door een architect te laten tekenen met grosso modo de wensen van de toekomstige eigenaar wat oppervlakte en plaats-indeling betreft rekening houdend met een zekere beschikbaar budget. Het is in het beste geval later, als het gebeurt, dat men aandacht gaat geven aan de keuze van de bouwmaterialen, de "derde-huid" functie van een huis, het binnenklimaat, de ecologische aspecten en de technische (vooral elektrische) uitrusting, onder de loep gaat nemen. Nochtans zouden de hierboven vermelde punten van bij het begin moeten grondig overwogen worden. Het budget zou dan kunnen verdeeld worden tussen het gebruik van gezonde materialen en oplossingen enerzijds en de bebouwde oppervlakte en volume anderzijds.

KEUZE VAN DE BOUWMATERIALEN

-Standpunt van de (bio-) architecten : Geen experimenten met de mensen. Dus alle materialen die niet volledig betrouwbaar zijn worden geweerd (en er zijn heel wat !) Alleen de natuurlijke, onvervalste natuurbouwstoffen komen in aanmerking voor het gezonde bouwen zoals vroeger ook altijd gebeurde.

- Een gezond bouw materiaal is trouwens meer dan "niet giftig" en "niet radioactief" : het geluidsdempend vermogen, de geringe nieuwbouwvochtigheid en vele andere criteria moeten in overweging genomen worden.

Tegenwoordig wordt in het algemeen weinig aandacht besteed aan de bovengenoemde criteria, alleen de konstruktieve eisen (sterkte, isolatiewaarde,...) worden eenzijdig benadrukt.

LOUIS VANBLAERE.

Voor de Satarkensmarkt van 8 augustus 1982 zoeken wij nog Wachtebeekse ambachtslieden die hun kunnen willen tonen.

NATUUR EN HEEMKUNDE

Deel 6.

Naast de grote bomen die we reeds behandelden, kennen we nog heel wat heesters die een zeer nauw verband vertonen met de Germaanse Godenwereld, maar ook met het dagelijks gebruik in de familiegemeenschap.

Denken we aan de Hazelaar. Deze struikvormige heester is een steeds terugkerend gegeven in veel van onze sprookjes. Roodkapje ging op weg naar haar grootmoeder : die woonde op een open ruimte in het bos, onder een eik en omgeven door hazelaarstruiken. Deze struik is een zeer wondere struik. Tijdens de koude winteravonden wanneer alle bomen in diepe rust staan te wachten op de eerste lentezon, is de Hazelaar sinds november-december reeds bezig met zijn bloemvorming. De Hazelaarskatjes vormen zich tijdens deze late herfstmaanden en in februari zien we de dikke mannelijke knoppen zich heel even openen om enkele rode meeldraden naar buiten te stoten en in deze koude wintermaand grijpt reeds de bevruchting plaats. Kunnen we verwonderd zijn dat juist deze struik de bescherming zal vormen voor koude, eenzaamheid en verlatenheid. Vandaar het planten van de Hazelaar rond alleenstaande huizen. Ook de Russische tsaren of priestermonniken van de Russisch Ortodoxe Kerk trokken zich terug in hutten omgeven door Hazelaars.

Gesplitste takken van de Hazelaar worden gebruikt als wichelroede: zij wijzen de wateraders aan in de diepere grondlagen. Ze hebben een speciale binding met water. De katjes van de hazelaar zijn dan ook een goede medicijn voor die vervelende kwalen die zich in het vroege voorjaar kunnen voordoen, en die vaak gevolg zijn van koude en natte, nl. koorts, griep en hoofdverkoudheden.

De Hazelaar is toegewijd aan Freya of Vrouw Hazel, die als wijze vrouw ons terzijde staat. Ook de H.Maagd Maria wordt in verband gebracht met deze struik. In Kaprijke staat een kapel van O.L.Vrouw van de bevende hazelaar.

De Vlierstruik is een andere heester die van groot belang was en is op de kleine boerderij. Vrouw Ellhorn of Hylemoer huist er en beschermt de huizen die in haar schaduw staan. De Vlier is bliksemafleider en afweerteken. Ook van de Vlier worden wichelroeden gesneden.

Daarnaast heeft de Vlier heel wat geneeskrachtige eigenschappen. De Vliersiroop kennen de meeste van onze mensen nog wel. Deze remedie tegen verkoudheden en griepaanvallen zijn slechts één facet van deze geneeskundige kracht. In Duitsland (Mecklenburg) zingt men nog steeds in kinderversjes

" Vlier, ik heb de jicht
 Jij hebt ze niet
 Neem ze me af
 Dan heb ik ze niet !"

Alles aan de Vlier is geneeskrachtig. De bessen voor vliersiroop. De bloemen in de thee als zweetafdrijvend en koortswerend middel. De bast en het blad werken laxerend en waterafdrijvend. Zelfs de wortel wordt gebruikt tegen waterzucht en zwaarlijvigheid. Gans deze struik is één bron van geneeskrachtige en lekkere middeltjes. Heb je al eens een Vlierbloesem friture geproefd ? Vlierbloesem in een licht pannekoekenbeslag en in frituurvet laten bros bakken, geeft een heerlijk fijn nagerecht.

Als laatste van de heesterachtige bomen kijken we nog even naar de Jeneverbes. Bijna is ze verdwenen uit onze streken. Op zanderige gronden in de Kempen kan men ze nog wel eens aantreffen. Nochtans is ook deze struik met heel wat goede eigenschappen begiftigd. In de pestperiodes van de 15de en 16 de eeuw werden jeneverbesstruiken verbrand om de lucht te zuiveren. Ook werkt bewaarkracht in de jeneverbes. Wij gebruiken deze bessen in onze marinades om wild te bereiden, eveneens in zuurkool kan men de jeneverbes niet missen. Ze hebben een conserverende werking. Ook in de geneeskunde worden speciaal ouderdomsverschijnselen zoals reumatische klachten behandeld met deze bes.

Bij de behandeling van struiken zien we dat de geneeskrachtige eigenschappen meer en meer op de voorgrond treden. Ook dit medisch gebruik van planten en kruiden is niet weg te denken uit onze oude volkskulturen. In volgende artikels zullen we dan ook enkele volksremedies beschrijven, die dagelijks in gebruik waren in voorbije eeuwen.

J. KINGET

Groenplan werken te Wachtebeke

Menig inwoner heeft reeds kunnen vaststellen dat er aan beide zijden van de expressweg, Antwerpen - kust, aanplantingen werden verricht. Dit is eindelijk iets positiefs, nadat men eerst de natuur heeft verkracht om deze weg aan te leggen.

Het is de firma DEN DOELDER BV Nederland die de karwei op zich heeft genomen onder het waakzame oog van een vertegenwoordiger van het groenplan (Ministerie van Openbare Werken).

De aanplanting gebeurt vanaf Zelzate tot Antwerpen, de afstand die Wachtebeke betreft gaat van Km 32,13 tot Km 38 en omvat volgende aanplantingen :

- Bottelroos	690 stuks	- Ligustrum	1600 stuks
- Haagbeuk	2000 stuks	- Zomerheide	1200 stuks
- Meidoorn	1600 stuks	- Seringen	1400 stuks
- Erwtenstruik	2000 stuks	- Ribes	875 stuks
- Veldesdoorn	3400 stuks	- Eik hoogstam	1060 stuks
- Coxnoelje	1000 stuks	- Es hoogstam	250 stuks
- Sleedoorn	2000 stuks		

Het is droevig te moeten aanhoren van de controleur der werken, dat men af en toe verdwijning van plantsoen moet vaststellen.

Laten wij hopen dat de natuur alles in het werk stelt om de aanplanting weelderig te laten groeien, zodat alle gas- en geluidshinder zoveel mogelijk geneutraliseerd wordt.

Paul Hesters.

Foto : Zicht expressweg
aanplanting.

boomschenderij

7.

Wie dacht dat moedwillige vernielzucht een verschijnsel is van onze tijd, heeft het mis voor. Daarom, leest U maar eens onderstaande tekst die dateert uit het jaar 1828 en die opgetekend staat in het schrift van de Provincie Oost-Vlaanderen aangaande "De wetten, dekreten, regelmenten en instructies betreffende de administratie en het toezicht op de wegen".

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

BOOMSCHENDERIJ

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN OOST-VLAANDEREN, ONDERIGT ZIJNDE, DAT AAN DE BEPLANTINGEN LANGS DE GROOTE WEGEN, RIVIEREN EN KANALEN, DAGELIJKS SCHADEN WORDEN TOEGEBRAGT, TOT ZO VERRE ZELF, DAT DE JONGE BOMEN WORDEN UITGERUKT EN WEGGENOMEN, TERWIJL HET GEBEURT, DAT NIET TEGEN STAANDE DE WAAKZAAMHEID DER POLICIE, DE DADERS ONBEKENT EN DERHALVE ONGESTRAFT BLIJVEN. HEBBEN GOEDGEVONDEN TE BEPALEN : DAT VOOR HET AANBRENGEN VAN PERSONEN WELKE ZICH AAN HET HIER VOREN VERMELDE MISDRIJF ZOULDEN HEBBEN SCHULDIG GEMAAKT EN WELKE TEN GEVOLGE VAN DIE AANBRENGING, DOOR DE REGTER ZULLEN VERWEZEN WORDEN, EENE PREMIE ZAL WORDEN TOEGESTAAN VAN TWINTIG GULDEN. HET TEGENWOORDIG BERIGT ZAL IN PLANS WORDEN GEDRUKT EN ALOM IN DE PROVINCIE WORDEN AFGEKONDIGD EN AANGEPLAKT.

GENT DEN 1 STE JANUARY 1828

DE GEDEPUTEERDE STATEN VOORNOEMD,

GET. VAN DOORN ;

TER ORDONATIES

DE GRIFFIER, GET. GRAVERMAN.

Patrik Waeytens.

varia

*** In ons vorig blad, waar wij de winterellende in de E.G.K.S.-wijk even in het daglicht stelden, en dit geschreven op datum van 14-1-1982, kunnen wij heden vaststellen, dat de toestand er niet op verbeterd is. Er zouden thans reeds ongeveer 200 inwoners van de wijk gebreken aan hun woningen vaststellen.

*** In de JUBILEA-lijst staat op 18-5-1982 een jubileum vermeld van Florent Van Nieuwenhuyze en Irma Talboom, zij hebben echter beiden het tijdelijke met het eeuwige gemild. Wij willen hen langzame de familie familievochens van medelers overbrengen over

De Gebroeders Naudts

Vele oudere TV-kijkers die het programma "Ontsnappings-route" volgen of gevolgd hebben, kunnen zich die tijd nog goed voorstellen. Doch dat diezelfde Georges Kesler ook zijn negatieve sporen heeft nagelaten te Wachtebeke is niet zo goed bekend.

Vele Wachtebekenaren zullen zich wel herinneren dat er tijdens de oorlog een Engels vliegtuig, een Wellington bommenwerper, een buiklanding heeft moeten maken tussen Wachtebeke en Zelzate : hij was boven Duitsland geraakt door afweergeschut, en op de terugweg was er brand ontstaan zodat hij moest landen. Er waren 5 personen aan boord, waarvan er bij de landing één zwaar gewond werd, en uit het vliegtuig moest gesleept worden door zijn medematen, waarna het vliegtuig een paar minuten nadien ontplofte en volledig uitbrandde.

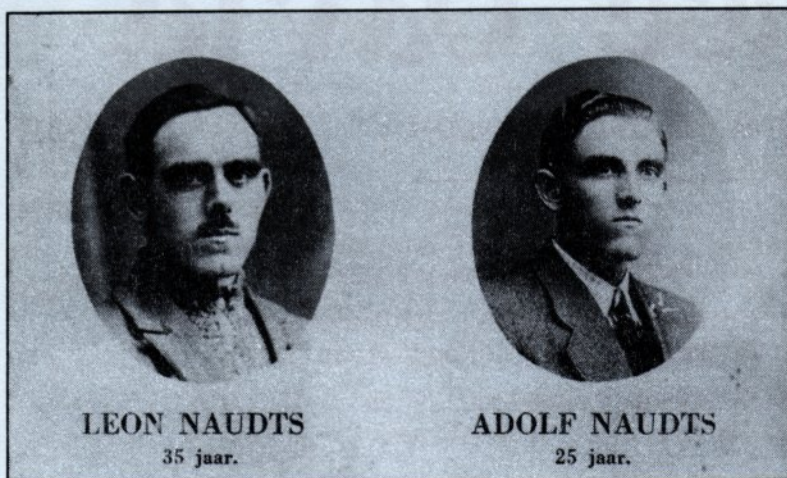
Tijdens de oorlog was er in onze gemeente een verzet gevormd tegen de buitenlandse bezetter. Het waren meestal ondergedoken mannen, die anders naar Duitsland moesten gaan werken die daar lid van waren. Zo was ook NAUDTS ADOLF ondergedoken bij zijn broer NAUDTS LEON, die huisbewaarder was in de fabriek Madou, beter gekend als "zwartselkot", zo hadden zij ook meegeholpen de Engelse bemanning van het vliegtuig onder te brengen. Dit is hun fataal geworden.

Op één of andere manier moet de gestapo, die zich bezig hield met de opsporing der ontsnappingsroutes, hun namen te weten gekomen zijn. Zo reed op 22-7-1944 om 11 uur in de voormiddag een wagen van de gestapo richting zwartselkot, de weg nog vragende op de Walderdonk. Getuigen hadden gezien dat er in de auto nog een persoon zat met het hoofd omzwageld en bebloed. Het was te laat om Adolf en Leon nog te verwittigen, zij werden op hun werk opgepakt en weggevoerd.

Om 2 uur kwam Albert Naudt zijn broers opzoeken in het zwartselkot, niet wetende wat er was gebeurd, het huis was leeg, op de tafel lag alleen het uurwerk van zijn broer, daar zij die namiddag samen in het hout zouden werken, dacht Albert dat zij misschien aan het station in Zelzate

goederen van de fabriek aan het laden waren, en keerde onverrichterzake naar zijn vrouw, op het Axelsvaardeken, terug. Deze was na het horen van het verhaal niets gerust, en niet ten onrechte : om 5 uur kwamen de geburen Albert inlichten over wat er gebeurd was, het kwaad was geschied, hij zelf was de dans ontsprongen met veel geluk.

LEON NAUDTS
35 jaar.

ADOLF NAUDTS
25 jaar.

Van dan af zijn de gebroeders een echte lijdensweg begonnen. Wij laten dit vertellen door Luitenant Poelman die zelf medegevangene was, en alles van het eerste tot het laatste uur heeft meegemaakt :

"Geachte Volksgenooten,

Ik voel mij zoo diep ontroerd en er kropt iets in mijne keel op dezen

heuglijken stond waarop de inwoners van dit lief dorpje zoo spontaan en ingetogen een diepgevoelde hulde brengen aan hunne geliefde helden : de Gebroeders NAUDT.

Er loopt eene koude rilling door mijne aderen, ik voel een groote droefheid in mijn hart als ik bedenk dat ik hier nu alleen sta, zoo eenzaam alleen. Hoe heel anders ware het geweest, hadden Leon en Adolf het mogen overleven...Maar het mocht niet...In de hel der Duitsche Concentratiekampen kende men geen medelijden...Slechts één weg bleef open... de weg van Kalvarie waar men het zware lijdenskruis dag aan dag een eindje verder sleept tot op het oogenblik dat men er onder bezwijkt...

Leon en Adolf hebben dien bitteren kelk geledigd en zijn onder het zware martelkruis bezweken ... Wat hebben zij naar de bevrijding gehunkerd en naar den terugkeer naar het zonnige Vaderland en het lieve Wachtebeke ! Wat hebben zij gehunkerd naar vrouw, ouders verwanten en vrienden ! Wat hebben zij gesmacht naar de duurzame vrijheid waarvoor zij alles geofferd hebben en zoo ontzettend hebben geleden !

Maar het mocht niet... Nooit zouden zij terugkeeren...De nare werkelijkheid lag dààr, omdat de Duitsche bloedgier het zóó bepaald en beslist had in een land van waaruit het Hakenkruis de weldaden der Nieuwe Orde over Europa en de wereld zou brengen !

Leon en Adolf zijn achtergebleven in het voor immer vervloekte Duitschland, en daarom sta ik hier nu moederziel-alleen op dezen onvergetelijken dag...

...En toch voel ik mij mateloos gelukkig als ik dat heerlijke Maria-kapelleken aanschouw, ter eere van Ons Lieve Vrouwken van het Maquis, omdat ik weet dat het de Gebroeders Naudts hun hartewensch was een Maria-kapelleken op te hangen ergens aan een boom langs een eenzamen veldwegel, uit kinderlijke dankbaarheid aan onze goede Hemelsche Moeder voor hun behouden terugkomst in het vaderhuis !

Ik dank de Groote Troosteres der Bedrukten dat ik dien hartewensch mijner vrienden Leon en Adolf naar Wachtebeke heb mogen overbrengen als een kostbaar testament, en ik dank tevens de Gemeente Wachtebeke dat zij dit testament, als een heilig goed, ten uitvoer heeft gebracht !

(wordt vervolgd)

Wachtebeke Varia

***EERSTE KWARTAAL 1982 , DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

- UWELIJKEN :**
- De La Ruelle Patrick, Wachtebeke, Molenhoek 61 en De Waele Celestine, Wachtebeke, Groenstraat 7
 - Van Camp Robert, Sint-Niklaas-Waas, Hooimanstraat 139 en De Wulf Myriam, Wachtebeke, Gebr. Naudtslaan 1
 - Celie Herman, Wachtebeke, Langelede 29 en De Coninck Rita, Wachtebeke, Groenstraat 21
 - Fougnyes Philippe, St. Ghislain, Rue Septième 22 en Hillewaert Anneke, Wachtebeke, Lijsterstraat 0
 - David Alain, Wachtebeke, Ramonshoek 88 en Baers Vera, Wachtebeke, Kerkstraat 6
 - Celie Philippe, 9020 Gent, Winkel-Warande 44 en Vanden Bossche Christine, Wachtebeke, Stationsstraat 21

- EBOORTEN :**
- Wauters Vanessa, Molenhoek 62
 - De Weggheleire Koen, Ramonshoek 62
 - Marroyen Bart, Dorp 56
 - De Wispelaere Filip, Krokussenlaan 18
 - Droesbeke Eddy, Stationsstraat 95
 - Van Paemel Jan, Akkerstraat 17
 - Beeckmans Sofie, Schoolstraat 15
 - Janssens Sylvie, Langelede 21
 - Hacquaert Jimi, Vinkenstraat 3
 - De Ridder Maaïke, Molenstraat 44

- VERLIJDENS :**
- De Graeve Mathilde, Langelede 49 (93j.)
 - Scheire Maria Coleta, Melkerijstraat 5 (79j.)
 - Feys Ivonna, Rozenlaan 37 (73j.)
 - Gillis Ivo, Godshuisstraat 13 (80 j.)
 - Vogels Cornelia, Brandstraat 9 (82j.)
 - De Mey Suzanna, Axelsvaardeken 37 (56j.)
 - Talboom Irma, Overslag 24 (70j.)
 - Bollen Heidi, Meersstraat 82 (9 maanden)
 - Verbrugghe Herman, Roodborststraat 2 (53 j.)
 - Rommens Maria, Dorp 25 (82 j.)
 - Bracke Clement, Langelede 135 (73j.)
 - Goossens Diana, Bloemenweg 8 (51j.)
 - De Baets Maria, Godshuisstraat 13 (77j.)

*** In het eerste kwartaal van 1982 kwamen 71 mensen onze rangen op de gemeente vervoegen, 89 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 36 personen verhuisden.

Het aantal inwoners van Wachtebeke op 31-03-1982 : 6963

Onze eerste jubelarissen die we dit jaar, als diamanten echtpaar kunnen feliciteren zijn : THIJS Gustaaf, geb. te Wachtebeke op 16-8-1896 met DE WINTER Juliana geb. te Wachtebeke op 28-1-1899. Zij traden te Wachtebeke in het huwelijk op 1 maart 1922. Wij brachten op 23-3-'82 een bezoek aan het echtpaar dat tijdelijk zijn intrek heeft genomen bij hun enig kind, wonende in de Stationsstraat waar

zij met moederlijke zorgen worden opgepast. Zoals wij reeds vermelden hadden zij slechts één kind, maar hebben wel 2 kleinkinderen en 2 achterkleinkinderen.

Wij laten hen nu zelf aan het woord : " Wij hebben geen in het oogspringend maar een welvoldaan leven gehad. In den beginne heb ik in den "Allumin" te Zelzate gewerkt, terwijl mijn vrouw en ik na de fabrieksuren nog een bloemisterij draaiend hielden. Na mijn werk te Zelzate ben ik in de glasfabriek te Sas Van Gent gaan werken, ik mag er U wel aan herinneren dat zij mij ginder nog niet vergeten zijn, bij de eindejaarsfeesten krijg ik nog altijd een kerstpakket en voor mijn diamanten huwelijk een groot bloemstuk, en dit, nadat ik 21 jaar geleden in pensioen ben gegaan. Veel ontspanning heb ik niet gehad, af en toe een spel bollen dat kon er wel af. "

Hartelijke gelukwensen en nog vele jaren.

P.H.

*** Vraag STAMBOOM van de familie ROETS ! de heer Roets uit Leuven, telefoon 016/25 30 28, vraagt of iemand van de vele afstammelingen van de familie Roets in Wachtebeke, soms gegevens heeft die hem kunnen helpen bij het opstellen van een stamboom van de familie Roets. Wie kan helpen, gelieve contact op te nemen op bovenstaand telefoonnummer.

*** BEDANKING : Onze hartelijkste dank aan Eerwaarde Broeder STAELENS, bestuurder van de lagere jongensschool Sint-Laurens, voor de schenking aan de heemkundige kring van zes linnen landkaarten, vroeger gebruikt bij het onderricht, en van vierentwintig platen met landbouwkundige tekeningen, gebruikt bij de opleiding van de landbouwers, georganiseerd door de Boerenbond jaren terug. Bij de landkaarten valt vooral die op van Wachtebeke, waar de plaats van vijf molens nog aangeduid staat. Met dit materiaal krijgt ons tentoonstellingslokaal een gans ander uitzicht.

AANDACHT

Menig autobestuurder die zich op het tijdstip, wanneer de scholen beginnen en eindigen, moet verplaatsen, heeft wel eens gesakkerd als men onze jeugd soms roekeloos de verkeersregels ziet overtreden. Dat dit alles tot nog toe zonder ernstige ongelukken is gebeurd, is een wonder. Wij willen hier verder een alfabetische lijst van alle scholen opsommen per wijk, met de vermelding van het aantal leerlingen en leerkrachten, omdat de autobestuurder ook zelf zou inzien dat het

geen sinecure is, onze onstuimige jeugd naar de klaslokalen te loodsen.

Daarom willen wij ook op de koelbloedigheid van de bestuurders der voertuigen rekenen, en hopen dat zij zich liever grijs ergeren achter hun stuur, dan roekeloze daden met de auto uit te voeren, wetende, dat bij de komst van zonnige dagen meer leerlingen zich per fiets naar de school begeven.

DORP :

- Gesubsidieerde Vrije Lagere Meisjes- en Kleuterschool.
- Lyceum O.L.Vr. van het H. Hart.
- Sint Laurentiusinstituut
- Rijksbasisschool

samen	1083 leerlingen	80 leerkrachten
-------	-----------------	-----------------

LANGELEDE-RAMONSHOEK :

- Gesubsidieerde Vrije Lagere Meisjes- en Kleuterschool Langelede en Ramonshoek.

samen	119 leerlingen	7 leerkrachten
-------	----------------	----------------

OVERSLAG :

- Gesubsidieerde Vrije Gemengde Lagere en Kleuterschool

samen	90 leerlingen	5 leerkrachten
-------	---------------	----------------

WARANDE :

- Gesubsidieerde Vrije Kleuterschool
- Rijksbasisschool

samen	123 leerlingen	7 leerkrachten
-------	----------------	----------------

Hierbij moeten wij nog vermelden dat zich ook een deel der jeugd verplaatst naar scholen buiten onze gemeente.

Paul Hesters.

Redaktieraad : De Maesschalck Rita , Rechtstro 10
 Hesters Paul , Stationsstraat 165
 Waeytens Patrick , Tulpenlaan 17
 Vanblaere Louis , Schooteveldstraat 5
 Vangansbeke Anne , Schooteveldstraat 5

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

9e Jaargang

3de Kwartaal 1982

Foto : "De Schuure". Het huidige J. Persynplein, waar voor de vijfde maal
het SAFARKESGEBEUREN zal plaats hebben.

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

Paul Nestor, St. Jansstraat 165, 1957-1970, Wachtebeke.

Nieuw Leven

Op De Langelede

Wie in de maand Mei even op de wijk van de Langelede voorbij kwam heeft daar iets enigs kunnen aanschouwen dat zich bij mensenheugenis nog nooit op die plaats heeft voorgedaan.

Een koppel zwanen had de voorkeur gegeven hun broedplaats langsheen de Langelede aan te brengen inplaats van op één der kreken op de Oude Burgse Sluis.

Met medewerking van de mens, die er voor zorgde dat er wat hooi was om te nesten en een degelijke afrastering om de al te opdringerige kijkers op afstand te houden, konden de dieren omzeggens ongestoord hun lange broedtijd tot een goed einde brengen.

Het aantal foto's genomen door menig natuurliefhebber van dit gebeuren is niet te tellen.

Op zondag 2 juni werd met blijheid vastgesteld dat het zwanenpaar één grote kroost was geworden, met zes jonge zwaantjes uit zeven eieren kon moeder-zwaan beslist niet klagen.

Laten wij hopen dat men deze dieren verder laat betijen zodat men deze bezienswaardigheid langsheen de Langelede nog lang mag aanschouwen.

Paul Heesters.

De Gebroeders Naudts

Het ligt in onze bedoeling in 3 of 4 afleveringen, waarvan het eerste reeds in het tweede kwartaal 1982 verscheen, nog even de aandacht te trekken op de gebroeders Naudts, aangezien dit jaar het gedenkteken zal verhuizen naar het dorp, naast het gebouw voor Nationaal Kinderwelzijn om daar voor eeuwig een vaste plaats te hebben midden onze dorpsgemeenschap, inplaats van langs de afgesneden weg Wachtebeke-Zelzate waar nu niemand meer komt.

Op onze eerste aflevering hebben wij reeds enkele positieve reacties gehad, waarvan wij er drie willen aanhalen :

* Zoals wij schreven moest een Engels vliegtuig een noodlanding maken, dit gebeurde niet op de grensscheiding Wachtebeke- Zelzate maar achter het nu bestaande café en dancing "Summertime" dicht bij het spoorweghuis dat vanaf 1924 tot 1936 bewoond werd door de familie Naudts en waar Leon en Adolf hun jeugd doorbrachten en daardoor vertrouwd waren met de omgeving.

* Tevens vermeldden we dat het vliegtuig getroffen was boven Duitsland doch het bleek volgens ooggetuigen gebeurd te zijn boven Langerbrugge, waar een vijandelijk afweergeschut de elektriciteit centrale E.B.E.S. beschermde tegen Engelse bombardementen. Bij een aanval op de centrale werd het vliegtuig geraakt en misten drie bommen hun doel en kwamen in het kanaal Gent-Terneuzen terecht.

* Hierbij willen we nogmaals benadrukken dat de hartewens der gebroeders was, een Maria-kapelleken te plaatsen langs een eenzame veldwegel bij hun behouden thuiskomst. Dat dit kapelletje, dat er kwam als stille getuigenis van hun lijden en dood, nu moet verdwijnen en plaats maken voor een gedenksteen, zal wel niet de bedoeling van Leon en Adolf geweest zijn, daar zij enkel een verering van Maria op het oog hadden uit dankbaarheid voor het behoud van hun leven.

Daarmee gaat de essentie van het gedenkteken grotendeels verloren, zodat wij de werkelijkheid hier even benadrukken, zodat dit voor altijd in de geschiedenis van onze gemeente gegrifd moge blijven.

P.S. Alle bijkomende inlichtingen en fotomateriaal zijn van harte welkom bij Paul Hesters, Stationsstraat 165 9070 Wachtebeke (tel. 45/04/63).

Foto : Luitenant Poelman bij toespraak

Ik mag en ik moet het hier getuigen dat Leon en Adolf al hun leed en hun lijden aan Onze Goede Moeder Maria hebben opgedragen, en het zal dan ook wel aan Hare Hand zijn geweest dat zij, als martelaars, het Eeuwige Rijk zijn binnen geleid...

De Gebroeders Naudts heb ik voor het eerst leeren kennen in de bus die ons in den vroegen morgen van 1 september 1944, van de Gevangenis den Nieuwe Wandeling te Gent, naar het goederstation van Antwerpen-Oost heeft overgebracht. Na het muffige celleven waren zij zoo gelukkig mekaar terug te vinden, als was het nu ook in een bus op weg naar het onbekende !

In die autobus moesten wij plat tegen den grond gaan liggen, terwijl een bonkige S.S.-bewaker ons bestendig onder schot hield. Leon en Adolfken lagen vlak nevens mij...

Hoe zij het aan boord hebben gelegd, blijft mij nog steeds een raadsel,... maar toch hadden zij het zoover weten te brengen dat zij "zijde aan zijde" lagen tijdens dien tocht naar onze groote havenstad. En zij lagen er hand in hand om zich nog meer de zekerheid te geven dat zij nu voor goed samen zouden blijven.

Te Antwerpen werden wij met 75 in smerige beestenwagens gestopt...Op 1 september 1944, precies te 6 ure in den namiddag, zette de trein zich in beweging, op weg naar het Land van Belofte van achter de Siegfriedlijn, en op 3 september stond de trein stil in het stationnetje dat het Concentratiekamp van Neuengamme, in de buurt van Hamburg, bedient.

Die reis van Antwerpen naar Neuengamme valt gewoonweg niet te beschrijven...Zooals ik reeds zei, zaten wij samengepakt in beestenwagens, met 75 man per wagen, om ons voor goed de illusie weg te nemen dat wij nog menschen waren. Wij waren nog slechts een hoop vee dat voor uitmoording naar het Slachthuis "GROOT DUITSCHLAND" werd gesleurd en op onzen wagen stond met krijt geschreven : "Wir sind Belgische Partisanen !".

Den ganschen duur der reis bleef de beestenwagen gesloten...En het was juist zoo'n warm zomerweer...Alles moest dus maar in den wagen zelf gebeuren. Het was er niet om nite te houden !

Leon en Adolfke waren niet meer te scheiden. En al was de reis nu ook zoo lastig, toch voelden zij zich zoo zielsgelukkig omdat zij samen waren...

Het was nog helledonker toen wij uit die vieze beestenwagens werden gehaald en wij per groepjes van 50 man naar het kamp moesten opstappen.

Onze prettige vakantie in het onvergetelijke Duitschland was begonnen. De aankomst te Neuengamme was buitengewoon indrukwekkend...De gansche omgeving stond hel verlicht met zware schijnwerpers en langs weerszijden van het betonnen baantje, dat het station met het eigenlijke kamp verbindt, stond er alle tien meter een S.S. opgesteld met de mitraillette tot schieten klaar en met een grooten bloedhond vlak nevens zich.

Zo werden wij dan, onder het getier der bewakers en onder het kwistig slaan met gummistokken,...als opgezweepten dieren naar het concentratiekamp gedreven... En toen wij langs de massieve ingangspoort het binnenplein van het concentratiekamp opstapten, langs alle zijden omgeven van een dubbele twee-meter-hooge afsluiting met hoogspanning en daarachter een diepe wal... gaven wij ons voor goed reken-schap dat het amen en uit was met onze vrijheid !

Zoo deden 3000 Belgen, op 3 september 1944, hun blijde intrede in het gastvrije Neuengamme, en meteen in het heerlijke Kultuurland der nooit genoeg geprezen Uebermensen van over den Rijn !

Alle lagen der maatschappij waren daar vertegenwoordigd in een mengelmoes van rassen, talen en nationaliteiten, waarbij de Russen vooral, en ook de Polen, de over-groote meerderheid vormden.

Neuengamme was zoo'n soort Volkenbond op zijn eigen, een echte Toren van Babel met zijne wemeling van ruim 17000 gevangenen ! Neuengamme was het kamp der élite. Want, zoals de andere groote kampen van Bergen-Belsen, Buchenwald, Dachau...was Neuengamme voorzien van al het verfijnde Deutsche comfort, van gaskamer, folteringskamers en dergelijke meer. Neuengamme had ook zijn eigen Crematorium ofte lijkoven, waar de dood-op-gewerkte en afgebeulde "Häftlingen", zoals zij ons noemden, verbrand en verascht werden tot het verder welzijn en de grootste eer van het Groot-Duitsche Rijk !

Foto : Kapelletje Gebroeders Naudts.

Neuengamme had ook zijn eigen muziekkorps... een muziekkorps van gevangenen... een muziekkorps dat de groote plechtigheden moest opluisteren en de volle maat moest geven wanneer wij uren aan één stuk voor het appél in koude, regen of wind moesten blijven staan, wanneer een arme gevangene met den strop werd opgeknoopt of wanneer wij met hongerige magen naar het harde slavenwerk moesten vertrekken. Dan speelde die gevangenen-muziekkapel onveranderlijk haar eigen lijfstuk "Oude Kameraden" uit de volle kracht

Dat was Neuengamme, het oord van ellende en verschrikking, waar de lijken met heele stapels naar het Crematorium werden vervoerd... Dat was Neuengamme, waar Leon en Adolf Naudts op 3 september 1944 belandden en waar zij enkele maanden later het offer van hun leven zouden brengen voor ons aller vrijheid en de grootheid van België!

Te Neuengamme werden wij seffens van alles ontlast...Niets mochten wij behouden ! "Alles abgeben ! ALLES !" Trouwringen, uurwerken, vulpenhouders, souvenirs uit België,...alles wat wij aan het lijf hadden ! Gouden kunsttanden werden uitgetrokken en zouden den goudvoorraad der duitsche Schatkist gaan verrijken. En als wij zoo tot op het bloot lichaam uitgekleet waren, konden wij dan poedelnaakt, als beesten op de weide, met honderden en nog honderden buiten in de rij blijven staan en aanschuiven voor het stortbad. Doch alvorens tot de stortbaden toegelaten te worden, werden wij nog eerst man per man, extra onderzocht en over gansch het spiernaakte lichaam nagekeken door S.S. - beesten, die tierden als bezetenen en ons gestadig afzweepten met rubber-roeden. Zij trokken ons den mond open om toch maar zeker te zijn dat er geen gouden tand was blijven staan of dat er geen ring onder de tong verborgen zat. Wij moesten op den huk gaan zitten om hun zekerheid te geven dat ook in het zitvlak niets verborgen zat. Daarna moesten wij op houten driepikkels, zoo'n soort kapblokken achterover gaan liggen en werden wij dan zonder genade over gansch het lichaam van kop tot teen glad geschoren met tondeuzen en scheermessen die weinig sneden, zoodat wij dan gansch bebloed onder de stortbaden werden geduwd midden een onweer van scheldwoorden en zweepslagen !

Druipnat, handdoeken waren niet gekend, vlogen wij buiten nadat wij elk een zinken plaatje hadden gekregen met ons gevangenummer erop. Dit plaatje zouden wij voortaan bestendig op de borst moeten dragen...als een kostbare duitsche scapulier !

Buiten werd er ons een versleten hemd, een slechte broek en een stinkende vest toegeworpen, alsook een paar vieze afgedragen schoenen met houten zolen.

Veel tijd om ons aan te kleden werd ons niet gegund...En alles moest gebeuren onder het tieren der S.S. en het gedurig slaan met gummistokken ...

(wordt vervolgd)

PAUL HEESTERS

De "Safarkesmarkt"

* ONTSTAAN :

Het moet omstreeks 1977 zijn geweest dat men tijdens de vergaderingen van de heemkundige kring "Oud-Wachtebeke" de idee naar voor bracht om een oude markt, een oude rommelmarkt of een antiekmarkt te organiseren.

Het zou zo iets moeten worden in het teken van de vroegere jaren. Steeds meer gedachten en voorstellen kwamen voor de pinnen. Ook zou men er de lokale verenigingen bij betrekken. Voor het financiële aspekt heeft de heemkundige kring toen het gemeentelijk feestcomité aangesproken en om samenwerking gevraagd.

Uiteindelijk, begin 1978, "Het jaar van het Dorp", hebben beide organisaties de handen in elkaar geslagen en kom men aan de echte voorbereiding beginnen. Er werden kontakten gelegd met de plaatselijke verenigingen, zonder onderscheid in rang of kleur. Tevens werden overeenkomsten gemaakt met antiek- en brocantehandelaars, met mensen die nog bedreven waren in de beoefening van oude ambachten, met folkloriegroepen, enz... Na verscheidene vruchtbare vergaderingen kregen we klaarheid in de zaak, doch een specifieke naam voor deze markt hadden we nog niet gevonden.

* NAAM :

Op zekere morgen bij het ontwaken had de vrouw van de burgemeester een origineel idee : "Waarom zouden ze dienen markt niet de SAFARKESMARKT noemen ?" En... de kogel was door de kerk ! Het kind had een naam gekregen en tot op heden noemt men dit jaarlijks feestelijk evenement de "SAFARKESMARKT".

* WAT IS EEN SAFARKEN ?

Kort uitgelegd is een safarken een limonadeflesje met boven in de hals een mooie, lichtgroene glazen knikker.

Het flesje en de naam herinnert ons aan de vreugde van vroeger in de "stammenee" waar als 't kermisse was, de mannen pinten dronken, de vrouwen een kapperken (een klein pintje) en de kinderen een safarken. De kinderen hielden van safarkes om tweeërlei redenen. In de eerste plaats om de lekkere limonade maar vooral om de glazen marbel die de oorzaak was dat zoveel van de flesjes gesneuveld zijn !

Een safarken heeft een eigenaardige vorm, vooral de hals is iets heel apart. De glazen knikker bevindt zich in de hals en wordt bij het drinken tegengehouden door een speciale dubbele inkeping en na het drinken blijft de marbel prachtig aan de bovenrand van het flesje gedrukt door de "gazze" die de knoffazzen sluit in de limonade en sluit

daarbij het flesje potdicht af omgeven door een rubberen ringetje.

Safarkes zijn er nu niet meer, doch de resterende, zeldzame exemplaren getuigen dat ze vroeger enorm in trek waren, vooral in onze kontreien.

* DE EERSTE SAFARKESMARKT

We schrijven de tweede juli 1978. In het teken van "Het jaar van het Dorp" gaat onze eerste safarkesmarkt in première.

In de dekanale kerk, toegewijd aan de patrones van de gemeente Wachtebeke, de H. Catharina, wordt een oude Gregoriaanse Mis gecelebreerd. Den "Paster" preekt vanop de preekstoel, zoals het vroeger gebeurde, met luider stemme en zonder de moderne geluidsversterking. Bij het buitenkomen na de Mis...staande in een gerestaurerde open koets, door twee flinke paarden bespannen, kondigt de "Belleman" aan, wat er die dag zoal te beleven valt. De grote koperen bel prijkt naast hem en de perkamenten rol wappert in de wind tijdens zijn berichtgeving. De rede eindigt met de woorden "...MAAR 'T IS VERBODEN OP ZO EEN FEESTELIJKE DAG, WAT OF WIE DAN OOK AAN TE VALLEN OF LELIJK TE VERWIJTEN. EN ELK ZEGGE HET VOORT".

Om 14 uur wordt met de nodige plechtigheid het lint doorgeknipt door de prominenten van onze gemeente en de "Sjampetter" luidt de markt voor geopend in. De weer-maker is ons niet gezind, maar ondanks de gutsende regen wordt de eerste uitgave van de safarkesmarkt een waar succes. De medewerking van de lokale verenigingen is echt aanzienlijk. We schatten de massa op een paar duizend bezoekers. De grote biertent van het karnavalcomité zit barstensvol en de tapkranen kunnen het werk niet aan. De Gentse volkszanger, Walter De Buck, slaagt erin tijdens zijn optreden de waarachtige sfeer en ambiance van het vroegere "café chantant" opnieuw te doen herleven.

Toen heeft men bewezen dat het in onze moderne, stressvolle tijd tóch nog mogelijk was gezellig en met leute elkaar te ontmoeten. De mede-organiserende verenigingen waren zo tevreden over de opbrengst voor hun klubkas dat ze ons letterlijk kwamen smeken om het volgende jaar opnieuw voor de inrichting te zorgen. Niemand had zulke succesvolle afloop verwacht. Iedereen was in de wolken ! Daarom juist doen we verder en is de safarkesmarkt een traditie geworden in Wachtebeke.

* DE VOLGENDE SAFARKESMARKTEN

De volgende jaren bleef de belangstelling groeien. De medewerking en de opkomst werden overweldigend. Steeds meer en meer mensen bezochten de markt in oude klederdracht en op klompen, wat aan het feest een echte breugheliaanse sfeer gaf.

Deze organisatie is in Wachtebeke "het volks folkloristische hoogdag" geworden !

* OP DE MARKTEN ZELF

Wat wordt er zoal aangeboden op deze retro-namiddagen ? Geniet maar van het volgend sfeerbeeld :

Er zijn verenigingen die boerenhosp met echt liefmansbier verkopen, pannenkoeken of wafels bakken, schaaap aan 't spit of bloedworst met bruin bier aanbieden. De koffie

wordt er opgegoten in de koffiekkan met de "koffiezak". Er worden boterspekken gebakken en verkocht. Een andere groepering tracht verse en heerlijk geurende mosselen aan de man te brengen. Men kan er rondritten maken met oude koetsen. Er loopt een "Zereloper" rond met geldbus en bellen aan zijn benen. U kunt er klompen zien kappen en paarden beslaan, stoelmatten zien vlechten en boter karnen. Enkele mannen reppen wissen of draaien potten in de klei. Terwijl een fakteur in heel oud uniform zijn postzegels verkoopt, zijn anderen aan het zeefdrukken, zeeldraaien, kantklossen, weven of aan het spinnen met oude spinnewielen. Bij her en der verspreide biertentjes wordt aan de levensgenieters de gelegenheid geboden de tong te strelen en de maag te vullen, terwijl een draaiorgel deuntjes

Foto : Stand van de Heemkundige Kring op de Safarkesmarkt '79.

speelt van vroeger. Wie zijn kunst wil demonstreren in het ballensmijten of ringwerpen komt zeker aan zijn trekken. De sterksten laten zien over hoeveel macht ze wel beschikken en kloppen met de zware hamer tot er boven in de mast een bel gaat rinkelen. Naast de bolbanen waar men met de krulbol zijn prijs wil behalen is er een mandevlechter aan het werk. De safarkesschiëting is er één met oude bogen, zonder vizieren en op de wip staan de vogeltjes nog op houten klosjes zoals vroeger het geval was. Een nettebreier knoopt de gaatjes aan elkaar en een lepelvertinner zit aan zijn smeltvuurtje te demonstreren. Wie wil touwtrekken zoekt zijn tegenstanders en wie "kabus" wil verorgeren vindt zijn kraam. Bij de stand van de "Sjoelbakken" suizen de koperen sjoelen naar hun doelen, de winnaars krijgen droge worsten als beloning. Een hele groep straatzangers verkoopt zijn liedjes en bij de gaibbels wordt er gedruud en gedrongen om te kunnen meedoen.

Het koren wordt er nog met de vlegel gedorst, alles wat met vlasbewerking te maken heeft wordt volledig gedemonstreerd. Hoe lang is het niet geleden dat we aan de "makronkast" konden draaien voor een vel lekkere makronkoekjes? Wie heeft er al gebakken erwtjes geproefd met een frisse pint bier? Op de klanken van een "trekzak" of beter een trekharmoonika is een volksdansgroep in het rond aan het draaien terwijl een handvol mensen hun geluk beproeven bij het spel met de levende beestjes. Ze hopen dat de steenrat verdwijnt in het hokje dat hun nummer draagt. Naast een kraam met surprises zit een kunstschilder te penselen en stelt zijn werken ten toon. Wie veel kracht heeft in zijn armen kan op een touw klimmen en zo een prijw wegkappen. Lonkend liggen antiek, brocante en andere oude gebruiksvoorwerpen te pronken op de "platte kramen" in de hoop een koper voor te vinden. Terwijl U een spie vlaaien aan het nutten bent kunt U meedoen aan een sneltombola en daarna rijstpap eten met bruine suiker. Nog honger?... koop dan hard gekookte eieren of wit-tink met trapistenbier. Naast het kraam dat zelfgemaakt handwerk of beeldjes aanbiedt kunt U ook maatjesharing naar binnen peuzelen. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door de plaatselijke fanfares, bij deze gelegenheid niet in gala-uniform. Ze marcheren tussen de paraplumaker en de lederbewerker door om zo een pintje te gaan pakken in de feesttent van het karnavalcomité bij "Steeffe Speeke", een legendarische Wachtebeekse volksvrouw die in de tijd, door deze safarkesmarkt opgeroepen, leurend de straten afdweilde, tijdens de week met olie voor de petroleum-lamp, des zondags met appelsienen. Ik ben ervan overtuigd dat niet alle evenementen op ons ludiek feest zijn vermeld, het is echt te veel om op te noemen. Onze markt is eigenlijk een verzameling geworden van een antiek-, ambacht- en kunstmarkt, kortom een echte Vlaamse kermis uit de tijd van toen. Eén feit staat vast, het is een partij van leute en plezier onder de mensen, een partij van aangenaam vermaak zoals het vroeger bestond.

Reeds vroeg in de voormiddag heerst er een drukte van belang. Elke deelnemer brengt zijn ingrediënten aan. De kramen worden in elkaar getimmerd, zeilen worden gespannen, er wordt gesleurd met stoelen en tafels, vlaggen en versieringen worden aangebracht, bierwagens brengen het geestrijke nat, alles wordt in gereedheid gesteld en er heerst reeds een sfeer vol spanning voor wat het deze keer zal worden. Iedereen doet zijn uiterste best en ontziet zich geen inspanning om er het mooiste van te maken.

* VOORUITZICHTEN SAFARKESMARKT 1982

Sedert 1980 heeft de safarkesmarkt een vaste datum gekregen. Het feest gaat nu elke jaar door op de tweede zondag van de maand augustus, weer of geen weer. Voor de vijfde maal, dus op zondag 8 augustus a.s. vanaf 14 uur zal het dorpsplein van Wachtebeke opnieuw een museum zijn dat een bepaald aspekt van het leven van vroeger evoceert. Een museum waar geen stille getuigen uit het verleden, maar mensen van vlees en bloed met hun alaaam en vaardige handen de dingen zullen maken van elke dag uit vroeger tijden.

11

Zo zullen dan weer, en dit jaar nog meerdere, oude Vlaamse ambachten zoals beschreven in dit sfeerbeeld, vergeten beroepen weer tot leven wekken.

Zo zullen weer de plaatselijke verenigingen met nog meer ijver zorgen voor een feestelijke sfeer, zorgen dat de fijnproevers aan hun trekken komen en de hongerige magen kunnen gevuld worden met "inheemse, ambachtelijke, breugheliaanse lekkernijen". Het gerstenat zal er dan weerom vloeien en ons in een sfeer brengen die zeker zal bijdragen tot het welslagen van onze vijfde safarkesmarkt te Wachtebeke. We zouden van een topper mogen gewagen want de Vlaamse B.R.T. heeft ons ten stelligste beloofd om opnamen te komen maken voor een gans nieuw toeristisch programma. Duizenden kijkers zullen ons dan aan het werk zien en alle Wachtebekenaren zullen blij en tevens fier zijn dan deze gebeurtenis op de beeldbuis gebracht wordt.

Het gemeentelijk feestcomité en het safarkescomité danken reeds bij voorbaat alle medewerkers en heten alle bezoekers (liefst in oude klederdracht) oprecht uit ganser harte welkom en wensen aan iedereen véééél leute en plezier !!

Hubert De Maesschalck.

NATUUR EN HEEMKUNDE

Vergissen is menselijk en vermits de mens deel uitmaakt van de natuur kan de natuur zich bijgevolg ook al eens vergissen. Toch is de fout die in het vorige artikel van Natuur en Heemkunde te lezen viel, zeker niet natuurlijk te verklaren. Alhoewel !!

Als we de hazelaarskatjes zich laten ontwikkelen in de late herstmaanden, dan doen de katjes ons in eerste instantie aan vrouwelijke elementen denken. De taal is hier klaarblijkelijk fout. Hazelaarskatjes moesten in feite katers zijn en bijgevolg mannelijk. De dikke knoppen die dan in het voorjaar hun enkele rode draden naar buiten stoten zijn dan het vrouwelijk element van deze struik. Wil mij dus verontschuldigen voor deze zetfout en noteren dat de dikke "mannelijke" knoppen van de hazelaar dus vrouwelijk moeten zijn. Daarmee is deze rechtzetting gebeurd en ik beloof dat er in het vervolg geen dergelijke fouten tegen de natuur en tegen de geslachten meer zullen voorvallen.

Josef Kinget.

65 JAAR

Op 14-7-1976 vierden Buysse Raymondus en Fierens Marguerite hun 65-jarige huwelijksverjaardag. Na 6 jaar mogen wij andermaal een briljanten bruiloft meemaken op onze gemeente. Ditmaal is het de eer aan Jules Van Waes en De La Ruelle Bertha, beiden geboren in Wachtebeke.

Jules, één der vier kinderen van Leo Van Waes en Simoen Nathalie, geboren op 12-3-1895 en Bertha, één der negen kinderen uit het huwelijk van Edmond De La Ruelle en Kakebijl Leonie, geboren op 17-8-1898.

In 1912 kreeg Jules de kriebels in de kuiten en wilde als coureur zijn krachten

meten met zijn leeftijdsgenoten.

In 1913 won hij het kampioenschap van het Meetjesland voor nieuwelingen te Ertvelde. Zoals voor menig sportbeoefenaar kwam de oorlog roet in het eten gooien en moest Jules noodgedwongen zijn koersfiets aan de legendarische haak hangen. Ondertussen had hij verkering met zijn toekomstige echtgenote Bertha die niet wilde dat hij nog verder zijn krachten verspeelde met dat gestamp op de fiets.

Zo moest Jules met leed toezien hoe onze andere Wachtebekenaren zoals Hillaert Oscar, Batselier Jules, Stevens August en De Graeve Eduard verder de bonkige kasseien bleven bekampen.

Op 27-6-1917 stapte Jules in het huwelijksbootje en ging zich vestigen in de Stationsstraat waar hij het beroep van velomaker uitoefende. Tussendoor werkte hij in diverse suikerfabrieken om zo een extra inkomen te hebben. In 1929 was hun nieuwe winkel en woning, in de Lindestraat, af en kon Jules verder concurreren met de 13 andere velomakers op onze gemeente. Wanneer men vroeger een gemiddelde van één fiets in de week kon aan de man brengen was het inkomen verzekerd voor een gans jaar.

Buiten zijn beroep was Jules een verstokt duivenliefhebber van 1920 tot 1981.

Het seizoen 1952 was zijn beste, toen wist hij 12 eerste en 14 tweede plaatsen te veroveren in diverse wedstrijden. Op 4 jaar tijd had hij een nettowinst van 62.000 fr. verdiend aan zijn hobby.

Uit het huwelijk sproot 1 dochter, 2 kleinkinderen en 1 achterkleinkind voort.

Wij wensen beiden verder een gezegende gezondheid zodat zij samen kunnen oprukken naar een platina feest !

Paul Hesters.

GEZOND BOUWEN VROEGEER EN NU

Eisen aan welke de bouwmaterialen moeten voldoen.

A. Geen toxische uitwasemingen :

Veel houtvezellijmen, houtbehandelingsprodukten, syntetische stoffen enz. hebben duidelijke toxische effecten op mensen, planten en dieren. Het jarenlang inademen van lucht die besmet is door giftige bouwmaterialen geeft aanleiding tot talrijke chronische ziekten. (Vooral sommige lijmstoffen van houtspandersplaten die formaldehyde bevatten kunnen gevaarlijk zijn.)

Sommige materialen wasemen ook radio-aktieve gassen uit. Als het binnenhuisklimaat ongezond is door slechte luchtverversing, convectieverwarming met veel stofcirculatie, enz... wordt het negatieve effect nog versterkt.

B. Geen radio-aktieve materialen :

Er zijn heel wat bouwmaterialen die in verschillende mate radio-aktief zijn : hoogovencement, chemisch gips, graniet, binstenen, slakkenstenen,...

In een huis van slakkenstenen kan de radio-aktiviteit driemaal hoger liggen dan in de natuurlijke atmosfeer. Is het gebouw daarbij ook slecht verlucht dan vindt men tienmaal meer radio-aktiviteit dan in gevallen met gunstige diffusie omstandigheden.

Elke radio-aktieve straling, zowel natuurlijke als de kunstmatige is schadelijk voor de gezondheid. Alhoewel de objektieve wetenschap maximum dosis radio-aktiviteit stelt die door een mens kan verwerkt worden, weet men dat de gevoeligheid verschilt van mens tot mens en volgens o.a. de ouderdom. Een embryo is 600 maal gevoeliger dan een volwassene. De grootste voorzichtigheid in het omgaan met (zelfs licht) radio-aktieve materialen is wenselijk want de effecten op een lichaam kunnen soms pas na tientallen jaren optreden.

De mensen van vroeger hadden van zelfsprekend weinig last van de twee hierboven vermelde punten. De chemische industrie bestond nog niet en de radio-aktiviteit was alleen maar natuurlijk. Men moet toch vermelden dat het gebruik van sommige bakstenen en natuurstenen toen ook kon zorgen voor een verhoogd niveau vervan.

Einde.

Louis Vanblaere.

paria

*** In het tweede kwartaal van 1982 kwamen 56 mensen onze rangen op de gemeente ver-voegen, 58 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 45 personen verhuisden.

Het aantal inwoners van Wachtewaak op 25-6-1982 is 6961. Het aantal inwoners van Wachtewaak op 25-6-1981 is 6961.

Babeekse Varia

*** TWEEDE KWARTAAL 1982 , DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

- H**UWELIJKEN : - De Smet Eddy, Zwaluwl. 56 en Wyckaert Sonja, Zwaluwl. 56
- Martens Hugo, Moerbeke, Terweststr. 20 en Van Bastelaere Karine, Gladiol. 13
- Wyngaerd Wilfried, Brandstr. 12 en Cams Patricia, Kalve 9
- Schelfhout Willy, Dorp 70 en Van de Walle Jeanine, Dorp 70
- Mendonck Marc, Moerbeke, Statiestr. 41 en Verdonck Brigitte, Merelstr. 14
- Van de Weye Edwin, Rotterdam, Mathenessenweg 116 en Minnebo Marleen, Molenstr. 26
- Janssens Eric, Stationsstr. 97 en De Vlieghe Carine, Melkerijstr. 63
- Van Cleemput Patrick, St. Niklaas, Moleken 27 en Van Hoecke Janny, Bovenh. 45
- De Scheemaeker Mario, Stationsstr. 145 en Schimmelpfenning Helene, Stationsstr. 145
- Hillaert Eddy, Nachtegaalstr. 38 en De Loof Jacqueline, Roodborststr. 9
- Plasschaert Patrick, Stationsstr. 205 en Blomme Nicole, Axelsv. 60

- G**EBOORTEN : - Janssens Annuschka, Stationsstr. 170
- De Bruyne Katrien, Walderdonk 24
- De Vreeze Wendy, Zwaluwlaan 2
- Verstraeten Michael, Mezenstr. 5
- Michiels Steven, Bloemenweg 6
- Lafaut Lenny, Ramonshoek 53
- Celie Ineke, Rechtstro 16
- Kucharski Daniel, Lijsterstr. 11
- Cloeckaert Karen, Walderdonk 2
- Veelaert Tom, Salvialaan 1
- De La Ruelle Robbie, Zwaluwlaan 37
- De Bruyne Salisa, Zwaluwlaan 25
- Mareen Leen, Stationsstr. 13
- Van Eetvelde Ann, Molenhoek 60
- Grijp Nicolaas, Walderdonk 35
- Dellaert Ruben, Ramonshoek 72
- Verstraeten Karolien, Walderdonk 71
- Vanheuverwijn Kurt, Molenstraat 42
- Temmerman Evelien, Axelsvaardeken 49

- V**ERLIJDENS : - Marquenie Leonia, Ramonshoek 59 (73 jaar)
- Creve Ludovica, Ramonshoek 76 (75 jaar)
- Scheire Maria, Melkerijstr. 5 (79 jaar)
- Maertens Blancke, Godshuisstr. 13 (78 jaar)
- Swinnen Blanka, Ramonshoek 19 (76 jaar)
- Willems Georges, Vinkenstr. 10 (53 jaar)
- Van Kerkhove Lieven, Bosstraat 5 (17 jaar)
- Vandesteene Maurice, Molenhoek 42 (56 jaar)
- Coone Magdalena, Godshuisstr. 13 (72 jaar)
- Migom Augusta, Stationsstr. 7 (77 jaar)
- Vervaet Lucien, Langelede 60 (39 jaar)
- Verhegge Henri, Rechtstro 44 (81 jaar)
- Verswalm Arthur, Cornilstraat 5 (77 jaar)
- Verdurmen Maria, Stationsstr. 59 (87 jaar)
- Serraes Rachela, Axelsvaardeken 29 (94 jaar)
- Buerick Maria, Molenhoek 7 (83 jaar)
- Audenaerdt Emilia, Godshuisstr. 13 (81 jaar)
- De Winter Juliana, Godshuisstr. 13 (83 jaar)
- Beaurain Carolus, Stationsstr. 90 (77 jaar)
- Moens Leonia, Melkerijstr. 22 (73 jaar)
- Raemdonck Petrus, Axelsvaardeken 52 (71 jaar)

*** Waar wij in onze eerste editie van 1982 even de aandacht wilden vestigen op de wijk van de Hoogstraat met zijn bolbaan, heeft dit wel een stimulans geweest hun inspanningen verder te zetten en zo snel mogelijk de overdekte bolbaan af te werken. Zo werd op 1 mei een kleine receptie ingericht bij de ingebruikneming van de overdekte bolbaan en eveneens werd een boldersklub opgericht die de naam draagt "NOOIT VERLEGEN". Voor het moment telt met 76 leden, waaronder 37 spelende.

*** Hiermee willen wij als inwoners van Wachtebeke, en in het bijzonder deze van de wijk op de Ramonshoek , een hartelijke dank toesturen aan Dhr. De Buck Gustaaf en familie.

Als blijk van erkentelijkheid vanwege zijn jarenlange inzet, dikwijls in minder gelukkige omstandigheden maar daarom niet met minder resultaat, als onderwijzer en schoolhoofd in de wijkschool van de Ramonshoek , en de laatste jaren in de wijkschool van de Langelede.

Moge hij van een welverdiende rust genieten.

*** Op één der eerste vergaderingen van ons bestuur dit jaar werd voorgesteld terug een reis uit te stippelen om onze leden en sympathisanten met een gezellige uitstap te vergenoegen.

Op de vergadering van 2 juni werd dit initiatief voorgelegd en overwogen. Vorig jaar bedroeg de kostprijs 520 fr./persoon, hierin was het eetmaal inbegrepen. Dit jaar zou de prijs eveneens 520 fr./persoon bedragen maar nu zonder maaltijd. Wegens dit relatief hoog bedrag werd er beslist geen onnodige risico's te nemen en de reis dit jaar op te schorten en af te wachten of er al dan niet genoeg kandidaten uit de bus zullen komen na deze vermelding.

*** Heemkundig boek : "LEEFGEWOONTEN VAN ONZE OUDERS EN VOORoudERS" door Désiré De Boeck.

M. De Boeck, verbonden aan het onderwijs te Oppuurs, heeft in eigen beheer een boek van 160 blz. uitgegeven in 1981. Schrijver vertelt met weemoed over de hechte gemeenschap, die in het dorp (in dit geval Lippelo) vroeger was ; waar de mensen elkaar zeer goed kenden, nog echt met elkaar leefden, hecht met de natuur verbonden waren en waar de ene generatie gewoonten, gebruiken en kennis doorgaf aan de andere. De inhoud, gespreid over 11 hoofdstukken, behandelt achtereenvolgens :

Situering-Boslandschap-Bijgeloof-Spookverhalen-Verdwenen straatbeelden-De tijd van toen-Godsdienstige gebruiken-OUde ambachten-De boer en de relatie met de natuur-Typische uitdrukkingen-Nostalgie van het verleden.

Voor wie er belang in stelt : van het boek waren begin juni nog 40 exemplaren beschikbaar, te bestellen door storting van 450 fr. op PCR 000-0882596-90 van Désiré De Boeck,

Lippelssesweg 12, 7420 Oppuurs. Tweede tweededeinde voorbereiding.

Omdat de Heemkundige Kring zo intens betrokken is bij de start en de uitbouw van dit dorpse feest hebben wij dit nummer in het teken geplaatst van het volksfeest bij uitstek

"DE SAFARKENSMARKT"

ter gelegenheid van de lustrumviering waarvoor de T.V. naar Wachtebeke komt.

Leden van onze Heemkundige Kring mogen hier zeker niet ontbreken, integendeel, zij moeten het voorbeeld geven om in oude klederdracht op straat te komen.

Te beginnen met de Plechtige Hoognis, Gregoriaans gezongen en voor zover mogelijk in de stijl van vroeger, willen wij op deze dag het oude landelijke "Wabeke" doen herleven.

Als om 14 uur het feest begint in het teken van de bolhoed zult U de nijvere handswerklieden verspreid zien over de Smishoek en het Jules Persynplein. Ons "kraam" staat op zijn oude vertrouwde plaats aan het "Kinderwelzijn".

Bij al het geconsumeerd ter plaatse moogt U beslist niet nalaten een voorraad van onze lekkere, ter plaatse gebakken, boterspekken mee te nemen naar huis. Zo zult U nog weken kunnen nagenieten.

Voor weetgierigen, of leden die het hunne zijn kwijtgespeeld, hebben wij ook nog een stand met jaarboeken uit de voorbije jaren. Hier zal het een kwestie worden van rap zijn. Onze voorraad jaarboeken is zeer beperkt en het zal dan de laatste kans zijn om uw kollektie op punt te stellen. Wij rekenen op goed weer maar zeker op het goed humeur van alle medewerkers en bezoekers. Ongecompliceerde gemoedelijkheid, sappig wabeeks, leut en lol moeten op deze dag hoogtij vieren. Fleurige hoeden, baaie rokken, boerekielen of stijfdeftige pittleers moeten het straatbeeld sieren en het speurend oog van de T.V.-kamera hoeft niet noodzakelijk gekonfronteerd te worden met fervent zwaaiende groethandjes.

Voor U allen heeft immers al gegroethand

De voorzitter,
Cesar David.

Redaktieraad : De Maesschalck Rita, Rechtstro 10
Hesters Paul, Stationsstraat 165
Weytens Patrick, Tulpenlaan 17
Vanblaere Louis, Schooteveldstraat 5
Vangansbeke Anne, Schooteveldstraat 5

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

9^e Jaargang

4de Kwartaal 1982

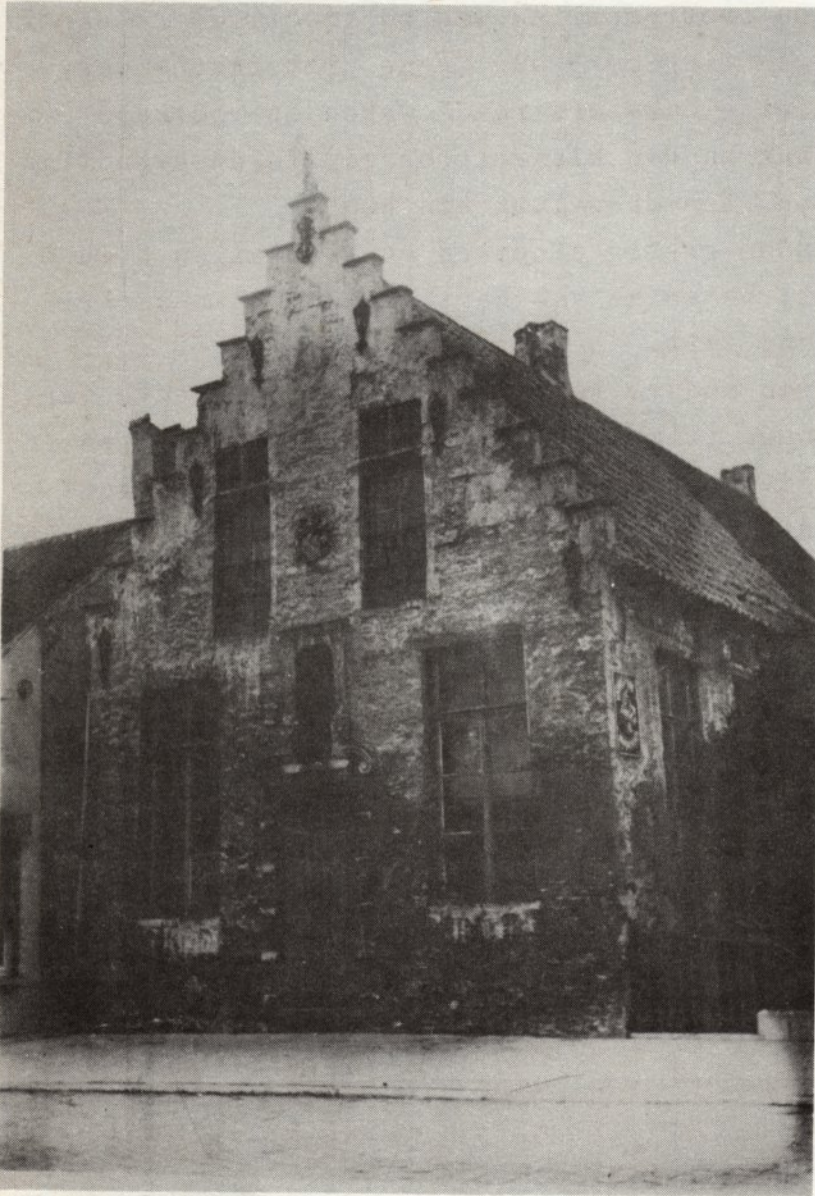

Foto : "De Vierschaar" (16de E,
vóór de restauratie. *

*Kunstpatrimonium v. België
nr. 79218. (Copyright A.C.L.-
Brussel)

Elk auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijk uitgever :

Paul Hester, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke.

Het past dat wij even terugblikken naar het recente verleden om allen te danken voor hun hulp of aanwezigheid op de ongelooflijk succesrijke SAFFARKENSMARKTLUSTRUMVIERING.

Naar schatting 10.000 mensen hebben zich die namiddag door het feestgewoel gedruimd, onderwijl met de glimlach zowat 1 miljoen spenderend aan allerlei nuttige, aangename of buikvullende ingrediënten ten gerieve van zichzelf en ten bate van de talrijke standhouders en verenigingen. De overrompeling was zo groot dat het spekkenkraam van de Heemkundige Kring om 5 uur reeds uitverkocht was, niettegenstaande onze ijverige baksters reeds weken op voorhand naarstig een enorme voorraad hadden klaargebrosseld in de avondlijke (en zelfs nachtelijke) uren. Een eresaluut aan hen !

Ook de oude jaarboeken vonden gretig afnemers en tientallen nieuwe leden meldden zich aan. Wij heten ze van harte welkom in onze Kring die nu al meer dan 400 leden telt.

De Saffarkesmarkt en tal van andere leuke zaken in de gemeente werden intussen door onze nieuwe filmploeg op pellicule gebracht en in Februari-Maart plannen wij terug onze filmavonden. In ons volgend nummer brengen wij de juiste plaats en data waar het Wabeekse leven in het werk van onze filmers zal te bewonderen zijn.

Of het uit jalouzie is of per toeval weet ik niet, maar feit is dat de befaamde acteur Hugo Metsers met een meute professionelen naar onze kontreien komt voor het opnemen van de film "DE ZWARTE RUITER" (een film over het smokkelgebeuren). De Heemkundige Kring heeft hiervoor een bijdrage geleverd in de vorm van oude foto's. Het filmverhaal speelt zich immers af in de jaren '45-'50 en de cineasten waren wat blij van onze dokumentatie te kunnen profiteren. Voor wat Heemkunde al niet goed is...

Cesar David.

De Gebroeders Naudts

Nadat in de gemeenteraad de goedkeuring werd gegeven voor het oprichten van een ander gedenkteken ter herinnering aan Leon en Adolf, werd de inwijding van het monument voorzien op 21 Juli 1982, de nationale feestdag, om 17 U.

Vanaf 16 U. werden de genodigden op het gemeentehuis ontvangen, om vervolgens stoetsgewijze naar het gedenkteken op te stappen.

Onder de genodigden waren vooreerst de familie Naudts vervolgens de nog in leven zijnde initiatiefnemers van het eerste gedenkteken, afvaardigingen van vaderlandslievende verenigingen van Wachtebeke en omstreken, leger almoezenier E.H. VON BRITSON en een afvaardiging van het Wachtebeekse Gemeentebestuur.

Om 17 U. hield de waarnemend burgemeester en eerste schepen J. De Cock een toespraak waarin hij het doel van dit gedenkteken in korte bewoordingen uiteenzette terwijl verschillende vaandels van vaderlandslievende verenigingen rond het gedenkteken opgesteld waren.

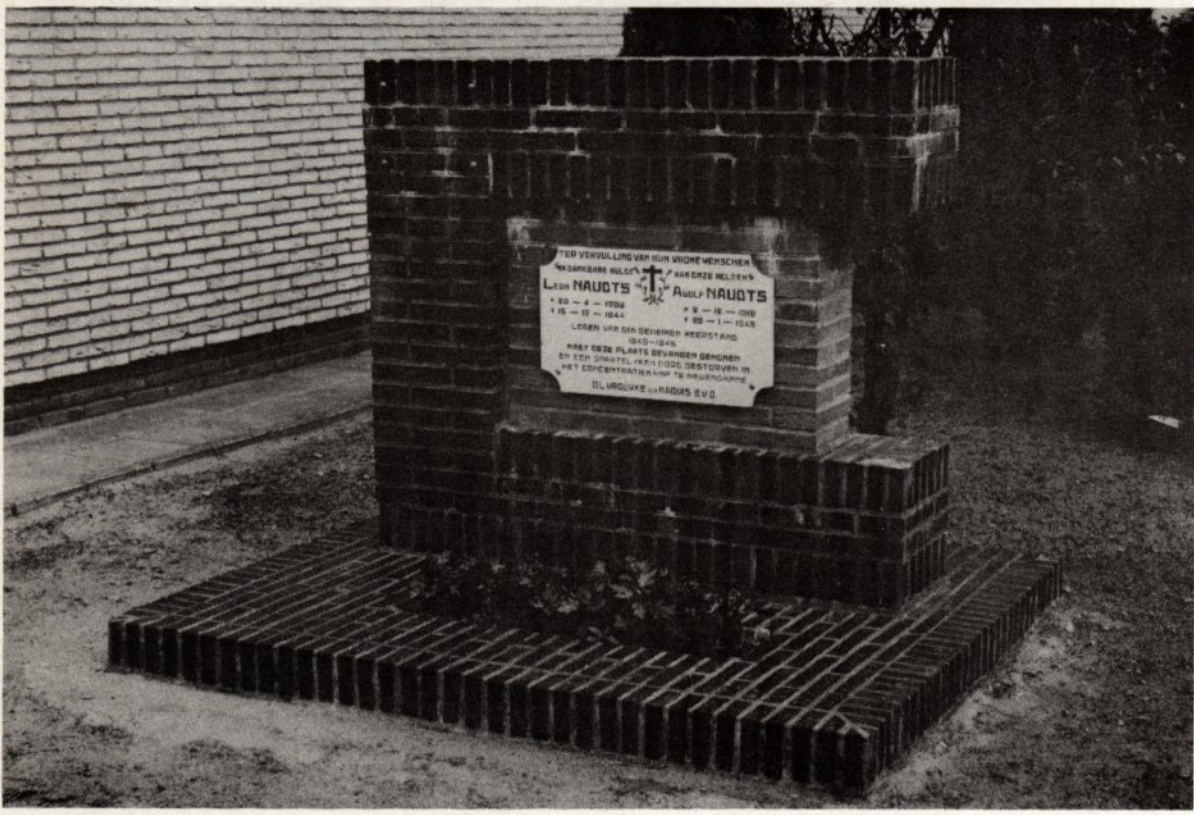

Foto : Nieuw gedenkteken. De gedenkplaat van het kapelletje werd behouden voor het monument zodat er een fout op te lezen valt : "...dicht bij de plaats waar zij opgepakt werden....", dit geldt wel voor het kapelletje op de baan Zelzate-Wachtebeke maar niet in het dorp !

Vervolgens zegende E.H. Von Britson het gedenkteken in, waarna door de familie en diverse verenigingen een achttal bloemkransen werden neergelegd. De plechtigheid werd muzikaal begeleid door de muziekmaatschappij "CONCORDIA" van Overslag-Wachtebeke.

Bij dit alles kon men bogen op een redelijk aantal sympatisanten en kijk-lustigen, waarvan velen nog in gedachte 36 jaar terug waren bij de eerste inhuldiging.

Na de officiële plechtigheid werden de genodigden verwelkomd op een receptie ten gemeentehuize waar hun ook het guldenboek ter ondertekening werd aangeboden.

Wij willen er op wijzen dat deze plechtigheid door het filmteam van de Heemkundige Kring werd opgenomen, zodat men bij gelegenheid het hele gebeuren op het witte doek terug zal kunnen aanschouwen.

P. Hesters

Vervolg redevoering van Lt. Poelman :

" Als wij dat griezelig pakje aan het lijf hadden, beseften wij eerst hoe ongelukkig wij waren...Op den rug van ons jasje stond een groot kruis geschilderd met gele ersatz-émail en over de heele lengte der broekspijpen liep een dito breede streep...

Daarna konden wij seffens "Kartoffeln und Steckrüben" (aardappelen en raapkolen) gaan lossen aan het station en deze met 2 man per draagbak overbrengen naar de kelders of naar de keuken.

Leon en Dolfke droegen samen zoo'n bak van 120 kilo. En er moest geloopt worden met die bakken...Om ze leeg te gieten moest men met die zware vracht boven op den hoop klauteren...Het ging niet, men verzonk gestadig in den hoogen stapel opgehoopte aardappelen of raapkolen, men schoof weg, de bakken kantelden... Maar het moest gaan in een hel van verwenschingen, terwijl men van beneden ons zonder genade met lange pannelatten aftrommelde.

Beseft gij goed, Geachte Volksgenooten, wat uwe geliefde volkshelden, de gebroeders Naudts, en wij allen daar ontzettend geleden hebben voor de Vrijheid die U allen zoo lief is ?

Beseft gij goed, dat die Vrijheid, die U zoo dierbaar is, de kostbare vrucht is van het onmenschelijk lijden uwer 2 heldhaftige volksgenoten en van al dezen die in den strijd van David tegen Goliath heldhaftig hun stuk hebben gestaan voor de heropstanding van België?

Beseft gij goed hoe duur die Vrijheid door uwe betreurde martelaars betaald werd ?

Beseft gij allen goed wat er U te wachten stond indien die bloeddorstige roofdieren van over den Rijn ons Landeken voor altijd onder hun klauw zouden gehad hebben ? Dan hadden zij van ons geliefd België één groot Concentratiekamp gemaakt en het in één groot Neuengamme herschapen met één reusachtig Crematorium te Berlijn !

Deze ontzettende ramp hebben uwe helden-martelaars, Leon en Adolf Naudts, helpen afwenden door hun lijden, door hun bloed en door hun leven ! En zij deden het met geloof, hoop en liefde ! Een land dat zulke helden bezit zal nooit rijp zijn voor het slavenjuk. Aan ons allen gebiedt de plicht hunne nagedachtenis in eere te houden en ze van nageslacht tot nageslacht als helden te doen voortleven !

En daarvoor zal gansch Wachtebeke wel borg staan dat geen enkele smet, dat geen enkel gekuip of verraad zulk een kostbaar heldenbloed nimmer besmeure !

Lang zijn wij te Neuengamme niet gebleven...Op 6 september werden wij in een blauw-wit-gestreept boevenpakje gestoken en naar Misburg, bij Hannover, overgebracht naar een Arbeitskommando...Het kamp van Misburg was een buitenpost van Neuengamme...Daar hebben de gebroeders Naudts echt slavenwerk moeten verrichten ! Eerst in een cementfabriek, 12 uur per dag zware zakken cement dragen en ze in de spoorwagens opladen. En er niet mede over en weer wandelen, maar...lopen !

"Los, los, los !...tempo, tempo, tempo !!!"...

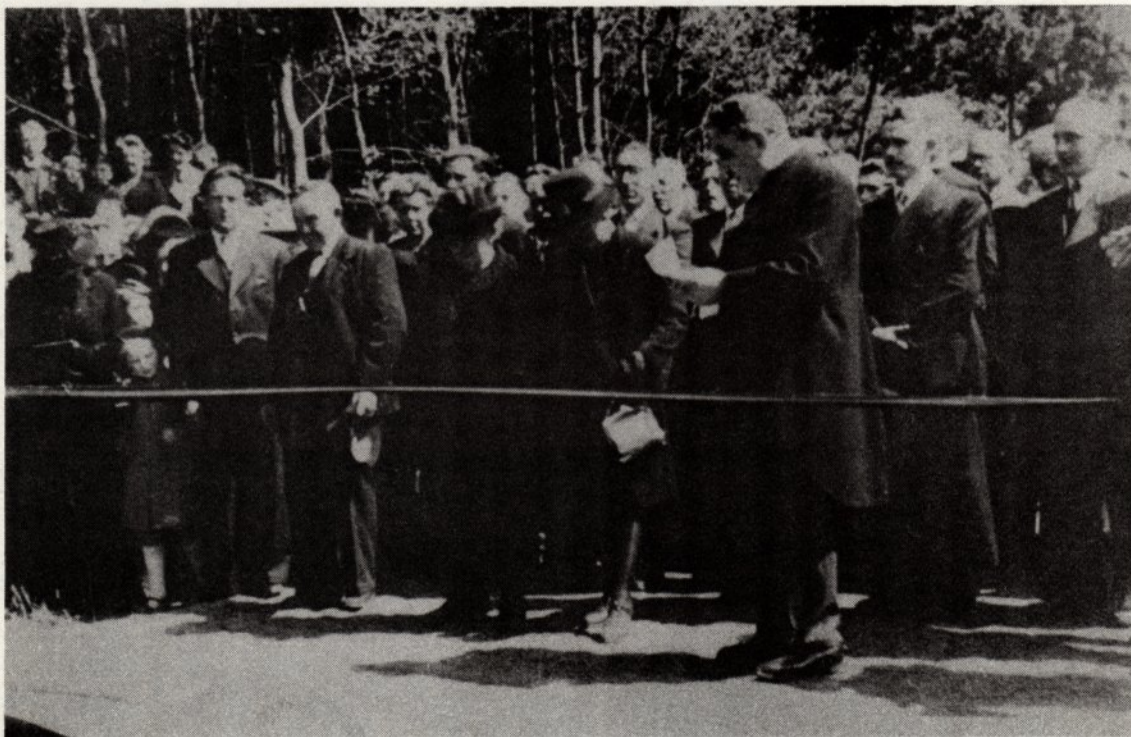

Foto : Inhuldiging van de Gebroeders Naudtslaan door Burgemeester Van Pottelberghe (1946)

Dan in het gebombardeerde Hannover de puinen opruimen en van 's morgens tot 's avonds zware blokken beton of metselwerk voortsjouwen.

Daarna in die verwoeste zware-oliënraffinaderij waar wij de beschadigde oliereservoirs met emmers moesten leegscheppen en tot aan den navel in de drekkige vuile mazout stonden ! En eindelijk aan het spoor, waar wij de zware spoorstaven en dwarsliggers moesten voortsleuren zonder rust noch verpoozing !

Zoo'n paardenlabeur hebben wij bijna 2 volle maanden verricht. Werk boven onze krachten en met een karig rantsoen voedsel van geringe kwaliteit !... Daarentegen was het rantsoen scheldwoorden, matrakslagen, stompen met den kolf van het geweer...onbeperkt...

Wij gingen zienderogen achteruit... En toch hielden wij altijd maar de moraal hoog en de vlag in top ! Leon en Dolfke lieten den moed niet zakken en als men hun vroeg hoe zij het stelden, dan was het antwoord onveranderlijk hetzelfde : "Als wij maar mogen te samen blijven, dan houden wij het wel vol ! ...

Op 14 november werden wij naar het kamp van Meppen overgeplaatst, op een tiental km. van de Hollandsche grens...Daar hebben wij allemaal den genadeslag gekregen... Op 13 december werden wij met een zoogezegd ziekentransport naar Neuengamme teruggebracht... Te Meppen was het regiem effenaf "doodend" ! Van 15 november tot 6 december werden daar niet minder dan 420 doden begraven ! Daarom hebben wij het kamp van Meppen het "Commando der Dood" genoemd...

's Morgens vroeg werden wij naar het werk gedreven, gansch nuchter. Een hele dag moest er zeer hard gewerkt worden om loopgraven te delven, zonder rust noch voedsel... Wij stonden er gansch den dag tot over de enkels in het water, in overstroomde meerschen, waar wij graszoden moesten steken !

En de jonge S.S.-bewakers, snotters van 16 à 19 jaar, konden best hun hartje ophalen om die bende uitgemergelde lichamen af te ranselen en te slaan met den kolf van het geweer ! Wij werden uitgescholden voor "Dreckmensch" van hier en "Verfluchte" van daar... Viel er iemand uitgeput ten gronde, ... dan stonden zij er beestachtig op te slaan, al tierende : "Ha, du hast kein lust mehr zu arbeiten !"...totdat de ongelukkige toch maar zijn laatste greintje levenskracht bijeen scharrelde om terug overeind te komen en op te staan, of totdat hij voor dood bleef liggen...

(wordt vervolgd)

Het Landelijk Verbond voor Heemkunde, waarvan onze heemkringen deel uitmaken, vierde vorig jaar zijn achtste lustrum : veertig jaar idealisme en belangloze inzet in dienst van de Vlaamse gemeenschap.

Het Landelijk Verbond voor Heemkunde is gegroeid uit de gemeenschap en stelt zijn werking bestendig ten dienste van die gemeenschap.

De heemkunde beoogt de studie van het worden en zijn van de eigen leefomgeving, eigen dorp of stad, eigen streek, m.a.w. het heem, in al zijn aspecten, zowel in het heden als in het verleden.

Men kan ook zeggen dat heemkunde de beoefening is van alle wetenschappen op het lokaal en regionaal vlak.

Heemkunde is dus geen nieuwe wetenschap, maar wel de veelzijdige studie betreffende het "heem" en de methode, die daartoe leidt.

De brede waaier studierichtingen, welke het heemkundig onderzoek vereist, heeft uiteraard tot gevolg dat heemkunde vooral groepswork veronderstelt. Wetenschappelijk gevormden, ervaren amateurs en gemotiveerde belangstellenden ontmoeten elkaar in onze heemkundige kring om samen, iedereen op zijn vlak en volgens zijn mogelijkheden, het eigen "heem" te bestuderen en te doen kennen. Het heemkundig werk is dan ook een uitstekende vorm van vrijetijdsbesteding en van volksopleiding. De heemkundige bedrijvigheid beperkt zich echter niet tot de heemstudie, zij omvat ook de "heemschut", d.w.z. het waken over de schoonheid van het heem. Heemschut is, in de geest van het Verbond voor Heemkunde, niet uitsluitend gericht op het behoud van merkwaardige gebouwen en waardevolle landschappen en het doen waarderen van ons eigen cultuurhistorisch erfgoed.

Ook het ijveren voor het behoud van de eigen volksaard, het kultiveren van eigen cultuurwaarden en het bevorderen van echte heem- en volksverbondenheid beschouwt het Verbond voor Heemkunde als een belangrijke eigentijdse opdracht. Heemstudie en heemschut zijn de pijlers waarop de heemkundige werking in onze tijd gebouwd is.

Het Landelijk Verbond voor Heemkunde dat het juridisch statuut van V.Z.W. geniet, wordt geleid door een dagelijks bestuur bestaande uit : voorzitter drs. Jan Gerits, van Eksel, ondervoorzitter lic. Raf Van den Abeele van St.Martens-Latem, secretaris Jozef Penninck van St.Andries-Brugge, penningmeester Georges Devos van St.Andries-Brugge.

Overeenkomstig de statuten worden zij gekozen door de raad van beheer, die op zijn beurt wordt aangeduid door de algemene ledenvergadering.

In de gouw Oost-Vlaanderen werd in 1970 de "Reinaertprijs" ingesteld. Deze wordt jaarlijks toegkend aan een persoon die zich op heemkundig gebied zeer verdienstelijk heeft gemaakt. De prijs bestaat uit een prachtig beeld van "de Vos Reinaerde", van de hand van beeldhouwer Firmin de Vos uit Gent, en een mooi diploma.

De Reinaertprijs van de gouw Oost-Vlaanderen werd toegekend aan J. De Brouwer (St. Amandsberg 30.5.1970), M. Gysseling en J. Weyns (St. Martens-Latem 5.6.1971), J. Behets (Gentbrugge 27.5.1972), J. Wouters en J. Van Gerven (Lokeren 12.5.1973), R. De Backer (Mere 4.5.1974), J. Penne (Elversele 10.5.1975), R. Van den Abeele (Wichelen 16.5.1976), A. Janssens (Nevele 15.5.1977), A. D'Hoker (Zele 4.6.1978) M. Grypdonck (Mere 20.5.1979), F. De Vos (Beveren 11.5.1980), J. Van Twembeke (Okegem 31.5.1981).

Een ander initiatief van de gouw Oost-Vlaanderen zijn het bekronen van "geslaagde restauraties" binnen de provincie. Hierdoor beoogt de gouw Oost-Vlaanderen de aandacht te vestigen op het behoud van ons roerend en onroerend patrimonium.

Jaarlijks worden daartoe, en dit sedert 1973, een 15 à 20 tal geslaagde restauraties gehuldigd, tijdens een plechtige academische zitting te Gent.

Het betreft zowel geslaagde restauraties van openbare gebouwen, als restauraties gerealiseerd door privaat personen.

Dank zij het mecenaat van de Kredietbank ontvangen de eigenaars van de gerestaurerde gebouwen een prachtige oorkonde en een kunstfoto van het desbetreffend gebouw.

Vanaf zijn ontstaan geeft het Landelijk Verbond voor Heemkunde een eigen tijdschrift uit, dat aanvankelijk "Heemkunde" (1942-1944) heette, vervolgens "Mededelingen van het Verbond voor Heemkunde" (1945-1946) werd genoemd en thans algemeen bekend is als "Ons Heem". Dat tijdschrift publiceert geregeld artikels over algemene heemkundige onderwerpen, die een vormend karakter hebben en inspirerend kunnen zijn voor de plaatselijke werking. Enkele vaste rubrieken, met korte bijdragen, beogen de leden en lezers aan te zetten tot medewerking.

Bovendien worden geregeld afzonderlijke nummers aan welbepaalde onderwerpen gewijd, waarbij telkens op ruime medewerking wordt gerekend. Van uitzonderlijk belang is de heemkundige bibliografie, welke in "Ons Heem" verschijnt. Hierin is ook de inhoud van onze eigen tijdschriften opgenomen. Deze bibliografie is een onmiskenbaar werkinstrument voor allen, die in Vlaanderen op eender welk vlak van de heemkundige bedrijvigheid werkzaam zijn. Door middel van het tijdschrift "Ons Heem" tracht het Landelijk Verbond voor Heemkunde zijn tweevoudige bedrijvigheid, nl. heemstudie en heemschut, in Vlaanderen nog meer ingang te doen vinden en aan te moedigen.

*** *

De voorzitter van ieder gouw is ambtshalve lid van de raad van beheer, voor Oost-Vlaanderen Robert Ruys.

Op dit ogenblik groepeert het Landelijk Verbond voor Heemkunde vijf provinciale gouwen van heemkringen. De oprichting van die gouwen gebeurde geleidelijk tussen 1958 en 1974. Achtereenvolgens werden de gouwen West-Vlaanderen (1958), Antwerpen (1963), Oost-Vlaanderen met momenteel 26 aangesloten heemkringen in 1964, en Limburg in 1974 opgericht.

Zij tellen in totaal ruim 250 aangesloten heemkringen die samen ruim dertig duizend leden hebben.

Oost-Vlaanderen telt ruim zeventuizend leden.

De jaarlijkse, afwisselend in een bepaalde streek, gehouden heemdagen staan sinds 1959 bekend als "Landdagen". In Oost-Vlaanderen werden landdagen georganiseerd in 1962 en 1974 te Sint-Martens-Latem, in 1965 te Aalter, in 1968 te Sint-Amandsberg en in 1979 te Dendermonde.

Naar het voorbeeld van het Landelijk Verbond voor Heemkunde houden ook de verschillende gouwen jaarlijks hun gowdag, die steeds heel veel belangstellenden uit de verschillende heemkringen samenbrengt om elkaar te ontmoeten en omtrent een bepaald thema van gedachten te wisselen. Die gowdagen worden telkens in een andere stad of dorp georganiseerd, doorgaans naar aanleiding van een of andere gebeurtenis in de plaatselijke heemkring.

In Oost-Vlaanderen gingen de gowdagen door te St. Gillis-Dendermonde (23.10.1965), Wetteren (15.10.1966), Beveren (16.9.1967), Lede (26.10.1968), Mariakerke (6.9.1969), St. Amandsberg (30.5.1970), St. Martens-Latem (5.6.1971), Gentbrugge (27.5.1972), Lokeren (12.5.1973), Mere (4.5.1974), Elversele (10.5.1975), Wichelen (16.5.1976), Nevele (15.5.1977), Zele (4.6.1978), Mere (20.5.1979), Beveren (11.5.1980), Okegem (31.5.1981) en Waasmunster (23.5.1982).

Het Landelijk Verbond voor Heemkunde reikt jaarlijks, en dit sinds geruime tijd, een gastronomische onderscheiding uit aan personen, die zich op het gebied van de Vlaamse gastronomie door studie, bereiding of herwaardering van streekgerechten bijzonder verdienstelijk maakten. Dit eremerk het Joachim Beukelaer-Eremerk genoemd naar de 16de eeuwse Antwerpse schilder van vrucht en vlees, van keuken en koken, werd in 1966, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Landelijk Verbond voor Heemkunde, op initiatief van Jan Lambin, in het leven geroepen. Het ereteken bestaat uit een oorkonde, en een zilveren braadrooster (H.10 cm.), waarin het Verbondteken is verwerkt.

Door het organiseren van jaarlijkse Land- en Gouwdagen, het houden van studietoelagen, samenkomsten en voordrachtavonden, het inrichten van tentoonstellingen, het uitgeven van boeken en tijdschriften of landelijk, provinciaal en plaatselijk vlak en het nemen van velerlei, initiatieven heeft het Verbond voor Heemkunde een onmiskenbare plaats verworven op het terrein van de volksopleiding en de volwassenvorming in Vlaanderen en zulks op grond van idealisme en belangloze inzet, die steeds het kenmerk van de Heemkundige werking zijn geweest.

R.Ruys
Voorzitter
Gouw Oost-Vlaanderen

* Een gedeelte van deze tekst is overgenomen uit :

J. Gerits : Veertig jaar Verbond voor Heemkunde.

Een Vlaamse vereniging in de kijker, in de Autotoerist, 34e jg. nr. 19

(blz.70-72)

V A R J A

*** In de JUBILEA-lijst staat op 12-10-'82 een jubileum vermeld van DE GRAEVE Adolfus en VAN DER JEUGD Jenny, wonende in de Kleistraat nr. 35. Doch het lot heeft anders beslist. Bij een verkeersongeval op de Oudeburgse Sluis kwam Adolf om het leven. Wij willen langs deze weg de familie onze gevoelens van medeleven overbrengen.

*** Andermaal zien wij ons verplicht onze gevoelens van medeleven over te brengen, ditmaal aan de familie Marquenie Albert, bij diens plotse overlijden op 20-9-'82 in zijn woonst te Moerbeke-Waas. Onder de Wachtebekenaren beter gekend als "Meester Marquenie" was hij hier van 1945 tot 1966 aangesteld als onderwijzer in de gemeenteschool op de Walderdonk.

*** Onze lezers zullen wel opgemerkt hebben dat de kwaliteit van ons drie-maandelijks blad, op het gebied van typwerk enorm verbeterd is. Het is dankzij de bereidwillige medewerking van Hubert Van Kerckhove, sekretaris van het O.C.M.W., die ons tijdelijk uit de nood heeft geholpen.

Dankzij de vele sympathisanten die ons gesteund hebben op de voorbije Safarkesmarkt, hebben we de kans gekregen een eigen schrijfmachine aan te schaffen ; al uw steun komt dus onrechtstreeks terug bij U.

*** Het eerste klubkampioenschap der bolders in de Hoogstraat zit er op. De ploeg bestaande uit Eric Van Der Sijpt, Willy De Keyzer en Adriaan Van Damme kaapte de trofee weg. Hartelijk gefeliciteerd ! Alles werd op beeld vastgelegd ter herinnering aan deze iet-wat vergeeten hoek van onze gemeente.

*** In het derde kwartaal van 1982 kwamen 72 mensen onze rangen op de gemeente vervoegen, 99 trokken van hier weg terwijl er binnen de gemeente 39 personen verhuisden.

Het aantal inwoners van Wachtebeke op 30-9-1982 : 6944.

Babeekse Varia

*** DERDE KWARTAAL 1982, DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING :

- EBOORTEN :**
- De Koeyer Sapphira, Mezenstr. 8
 - De Mey Michael, Axelsvaardeken 40
 - Van De Voorde Steven, Peene 30
 - Van Hende Lex, Gladiolenlaan 16
 - De Smedt Melissa en Nathalie, Salvialaan 3
 - Geirnaert Jonas, Rechtstro 27
 - Bollen Davy, Meersstr. 82
 - Heirman Joke, Bovenhoek 29
 - Aper Andy, Merelstr. 76
 - Verswalm Andy, Ramonshoek 45
 - Coppens Ilona, Melkerijstr. 65
 - Cortvriendt Stijn, Melkerijstr. 61
 - Vande Voorde Sven, Peene 16
 - Van Puyvelde Emanuel, Meersstr. 2
 - De Smet Wesly, Meersstr. 48
 - Van Vlaender Wouter, Melkerijstr. 9
 - Verplancke Fabio, Bovenhoek 13
 - Hesters Koen, Axelsvaardeken 45A
 - Van de Velde Sam, Stationsstr. 70

- VERLIJDENS :**
- De Graeve Adolf, Kleistr. 35 (72 j.)
 - De Decker Achille, Godshuisstr. 13 (78 j.)
 - De Vos Richard, Schoolstr. 1 (67 j.)
 - Swartelé Victor, Molenhoek 7 (82 j.)
 - Denaert Alice, Godshuisstr. 13 (77 j.)
 - Buysse Ingmar, Kerkstr. 18 (19 j.)
 - Verschaffel Robertus, Achterhoek 7 (61 j.)
 - Celie Herman, Molenstr. 28 (27 j.)
 - Vanden Abbeele Franciscus, Dorp 25 (89 j.)
 - De Vlieghe Luc, Melkerijstr. 63 (17 j.)

- HUWELIJKEN:**
- Wynngaerd Christel, Overslag 59 en Verkimpe Marie-Christine, Barkstraat 3, St.Kruis-Winkel.
 - Pieters Peter, Oostveldstr. 220, Eeklo en Houben Nora, Peene 14
 - Melkebeke Patrick, Ijsvogelstr. 12 en De Caluwe Martine, Bovenhoek 1.
 - Van Damme Erwin, Berkenlaan 10, Mechelen en Dewaele Colette, Godshuisstr. 7.
 - Willems Jean-Pierre, Paardenstr. 40, Destelbergen en Van Hecke Rita, Overslag 4
 - De Cock Mario, Verminktenlaan 1, Zelzate en Van Belleghem Carine, Zwaluwlaan 28
 - Billiet Marc, Bruggestr. 43, Torhout en Veldeman Liliane, Stationsstr. 31
 - Den Hert Patrick, Hijftestr. 71, Gent en Genbrugge Carine, Kalve 67
 - Meskens John, Verbeuldestr. 9 en Van der Sijpt Martine, Walderdonk 31
 - De Rijcke Rony, Rechtstro 18 en Boelaert Kathleen, Rechtstro 8
 - De Pauw Stefan, Rijschootstr. 10, Evergem en Verhegge Martine
 - Kooijman Jean-Marie, Dorp 70 en Van de Veire Martine, Dorp 70
 - De Groote Alex, Groenstr. 37 en Theylaert Martine, Groenstr. 37
 - Roger Willy, Cité Pr. Max. Buset 03, Binche en De Quick Betty, Vieruitersten 18
 - Wellens Hugo, Bombardementstr. 10, Evergem en Pieters Christelle, Zwaluwlaan 34

11 uur 11 - 11 - 1918

Omdat ons laatste 3-maandelijks tijdschrift tegen begin november ter perse gaat menen we dat het ogenblik geschikt is om even te blijven stil staan bij de memorabele datum : 11 uur 11-11-1918, het einde van de eerste wereldoorlog.

In september jl. brachten we een bezoek bij Albert Willems en zijn echtgenote in de Stationsstraat nr. 152. Reeds 62 jaar lang mochten zij hun lief en leed in hun huwelijk delen en hopen dit zeker tenminste nog tot hun briljanten feest te kunnen volhouden.

Als laatste Wachtebeekse oudstrijder van de oorlog '14-'18, ook vuurkruiser genaamd, hadden we gehoopt bij hem iets te kunnen oprakelen over deze, voor ons jongeren, ongekende toestanden aan het front.

Het is werkelijk ongelooflijk wat deze kranige ouderling in die oorlogsjaren heeft meegemaakt. Alles wat hier verder neergeschreven wordt zijn onvervalste getuigenissen.

Albert, geboortig uit Belgische ouders op 10.09.1895, oudste uit een gezin van 16 kinderen waarvan er 11 hun kinderschoenen mochten ontgroeien, is op een onorthodoxe wijze bij deze oorlog betrokken geweest, wetende dat het gezin in die tijd zich in Overslag-Zeeland had gevestigd.

"Vele jonge mannen van Belgische nationaliteit kregen bericht dat er iets op het postkantoor lag voor hen, van niets beter wetende gingen wij dit afhalen, het was een bericht dat wij naar de Belgische consul in Terneuzen moesten gaan. Zo vertrokken we met 5 man van de Overslag, niet wetende wat dit alles omvatte lieten we ons in Terneuzen met tweeën overhalen in te schepen in Vlissingen om zo in begin 1916 in Folcstone aan te komen. We moesten niets anders doen dan wachten, tot we uiteindelijk ingescheept werden met bestemming Diëpe in Frankrijk.

Tot op dat moment had ik nog geen enkel wapen of geweer in mijn handen gehad, laat staan met geschoten. Vervolgens werden wij naar een kazerne gevoerd te St. Loo waar wij 3 maand opleiding kregen als piot, om vervolgens ingezet te worden aan het front.

In het totaal heb ik 3 verschillende secties helpen verdedigen, voor eerst te Pervijse daarna Diksmuide en als laatst Steenstraete. Wanneer wij in Pervijse lagen kregen wij een aanval met gas, ik werd er zo van bevangen dat ik een tijdlang het front heb moeten verlaten, ik moest

dieper in Frankrijk gaan bekomen van deze verwonding en werd daar ingedeeld bij een groep werklieden die met een graandorskast van boerderij naar boerderij trokken ; alzo de landbouwers te helpen hun oogst tijdig te kunnen dorsen om de voedselbevoorrading aan het front niet in het gedrang te brengen.

Aangezien ik gewoon was zulk werk te verrichten beviel mij dit wel, doch schone liedjes duren niet lang zodat ik na een maand reeds voldoende hersteld was om mijn taak als soldaat naar behoren te kunnen vervullen, ditmaal was de bestemming Diksmuide. Die verplaatsingen gebeurden om de vijand het moeilijk te maken de juiste toestand van het front in kaart te kunnen brengen, omdat als de vijand een krijgsgevangene maakte uit deze zijn gegevens geen juist cijfermateriaal kon halen.

In Diksmuide ben ik niet zo lang geweest, ik werd overgeplaatst naar Steenstraete waar ik later mijn tweede verwonding zou oplopen.

In de loopgraven zelf werd er niet zoveel naar elkander geschoten. Er waren zelfs plaatsen waar men met een handgranaat naar de vijand kon smijten, zo dicht zaten we bij elkaar. Zelfs de aflossing van de wacht konden we vanuit onze stelling gerust gade slaan. Ook de vijand waren maar mensen die het ploeteren in de modder al lang moe waren en liever overleefden dan zogezegd eervol te sterven.

Men had dus gewoonlijk 3 linies, wij moesten 9 dagen na elkaar aan het front dienst doen, 3 dagen per linie. Vervolgens mochten we wat gaan

verpozen in de kleine polderdorpjes in de Westhoek waar we menige pinten achterovergedrukt hebben zonder van de meisjes te spreken, op die manier vergaten we een tijdje onze ellende.

Mijn kameraad was een Waal die geen Vlaams kon en ik kon geen Frans. Zo konden we elkander bijstaan, ik hem wanneer wij uitgingen en hij mij wanneer er bevelen werden gegeven, want deze gebeurden allen in 't Frans. Van het eten hebben we niet zoveel moeten klagen. Er was soep en aardappelen en aan vlees was er ook geen gebrek. Doch tijdens de winter '16-'17 waren alle aardappels vervroren zodat we allen zwarte bonen voorgeschoteld kregen.

Foto : Dhr. en Mevr. Willems-Coone

Iets wat ik nog zou willen zeggen, dat wij ginder een daggeld hadden van 15 centiems als soldij, zij werd om de 14 dagen uitbetaald, als ge weet dat 1 pint toen 5 centiems kost, zodat wij ons zeker niet konden veroorloven ons dagelijks een stuk in ons voeten te drinken, en een liefje onderhouden was er zeker niet bij.

Zo kwam de nacht van 28-9-1918 te twee uur, wij hadden er juist ons 9 dagen linie opzitten en hoorden 3 kanonschoten één te Nieuwpoort, één te Diksmuide en één te Ieper. Dit was het sein tot de grote tegenactie. Alle andere artillerie kwam in werking en wij moesten oprukken zonder iets te kunnen zien, alleen slijk, granaatkraters en loopgraven. Het was echt verschrikkelijk... Op de 3de dag van het Offensief, toen 1-10-'18, stuitten wij op een tegenstand. Een verdoken opgesteld machinegeweer belette ons de doorgang. Zo werd een korporaal met 2 soldaten er op uit gestuurd deze te doen zwijgen, doch de 2 soldaten lieten halverwege de korporaal in de steek en keerden terug in dekking. Daarop gaf de sergeant de opdracht aan mij en aan Edward De Laruelle de korporaal terug te halen. Bij onze terugtocht werden wij opgemerkt en men schoot zeker 25 granaten naar ons af. Ik zei nog tegen Edward het zal hier niet ver van ons zijn toen plots een hevige pijn mijn dij kwam vervoegen. Ik riep nog 'k ben mijn been kwijt ! Doch ik kon mij verder slepen en terugkeren. Onderweg kwam ik nog Petrus Roets tegen, ook een Wachtebenaar en ik riep tegen hem dat de oorlog voor mij wel gedaan was want bij nader toezicht had ik gezien dat een schrapnèl een gans stuk vlees uit mijn dij had gerukt. Ik werd overgebracht naar een veldhospitaal. Toen ik 's anderendaags wakker werd lag ik in een hospitaal in De Panne, men had mij 's nachts vervoerd zonder dat ik van iets wist.

Vervolgens werden alle gewonden met beestenwagons naar het zuiden van Frankrijk gebracht. 24 uur lang brachten wij als een hoop ellende door in deze houten kisten van wagons.

Ter plaatse gekomen, zelf weet ik de naam van de plaats niet meer, werden wij afgeladen en ondergebracht in een oud kasteel, dat ingericht was als herstellingsoord. De meeste zieken waren mensen met vervroren ledematen opgelopen in de ijzige winter van 1916-1917. Ikzelf was de jongste gewonde en werd daar ontvangen als de zoon des huizes. Iedereen aanzag mij als zijn eigen zoon.

Door een stom toeval en enkele dronkenmans uitlatingen moest ik in December 1918 op het rapport komen. Ik werd veroordeeld tot 2 dagen politiekamer en mocht met kerstdag niet naar huis. De eerste straf nam ik op als 2 dagen vrijaf, ik mocht immers mijn sigaretten en dekens meenemen in de cel. Doch het tweede verdikt, een maand uitstel om naar huis te gaan kwam hard aan. Doch wanneer de nood het hoogst is is de redding nabij. Er kwam een sergeant uit Kemzeke me opzoeken en hij zei

dat alles wel in orde zou komen op voorwaarde dat ik voor hem ook iets wou doen. Ik moest bij zijn ouders in Kemzeke 2 rubberen velobanden afgeven die hij me meegaf en alles zou in orde komen. Zo werd ik nog voor Kerstdag op de trein gezet richting België om zo in Brugge en vervolgens in Eeklo te belanden. Vandaar ben ik te voet in marstempo naar huis gestevend, het was 2 en een half jaar geleden dat ik nog thuis was geweest. De belofte die ik gedaan had werd vervuld, de 2 banden werden naar Kemzeke gebracht en van die sergeant heb ik verder nooit niets meer gehoord. Na mijn herstelverlof op den Overslag moest ik terug mijn eenheid vervolgen die toen te Diksmuide gelegerd lag. Daar werd ik wegens mijn verwonding ingedeeld bij een groep soldaten die dienst moesten doen in een magazijn van goederen te Brugge. Op 3-9-1919 kreeg ik bericht mij naar Duitsland te begeven waar men mij eervol ontsloeg op datum van 4-9-1919. Later is er in Oostende een monument opgericht ter herinnering aan de gesneuvelde en gekwetste soldaten uit ons regiment, ook mijn naam is daar voor eeuwig opgebeiteld. Zelf heb ik wel een 8-tal eretekens liggen en het schijnt dat er nog 2 achter zijn doch het interesseert mij niet veel meer, het brengt toch niets op. Ik kan er geen boterham meer door eten. Maar één ding weet ik zeker het is een echte schande van oorlog te voeren!

Met deze woorden van onze laatste Wachtebeekse veteraan van '14-'18 in gedachte, wens ik hem, zijn vrouw en familie een onbekommerd leven zonder oorlog en ontbering toe.

Hesters Paul.

Foto : "Wachtebeekse oudstrijders"

Zittend onderaan : Albert De Maere
2de rij : Georges Rombaut, Alfons Roets (broer van oud-gemeenteontvanger).

Staande v.l.n.r. : Albert Willems, Petrus Roets, Henri Lefevre, Kamiel Roets (oud-gemeenteontvanger), Gaston Rombaut, Arthur Gyssels, Prosper Coppens (broer van Clara en halfbroer van apotheker Michel Coppens).

TENTOONSTELLING

Zoals in de tijd van onze eerste voorzitter, Maurice Van Heirzele, die met de Wachtebeekse jaarmarkt telkens een tentoonstelling inrichtte over onze gemeente, willen wij deze traditie in ere houden en zo op 6 en 7 November andermaal exposeren in 2 klaslokalen van de oude gemeenteschool.

Het is ons een groot genoegen U de medewerking aan deze tentoonstelling te kunnen aankondigen van Eric Boone, verzamelaar van oude prentkaarten, uit Ertvelde.

Zo stelt hij het volgende ter beschikking :

- 1 porselijn kaart uitgegeven op 30-7-1851 door de muziekmaatschappij "GEEN GENOOTSCHAP ZONDER EENDRACHT" opgedragen aan de goeverneur Edward J.D. DE JAEGER ; die tevens mede-bestuurslid van de vereniging was. Op deze kaart staan alle spelende leden én bestuursleden vermeld.
 - Een oud aandeel in de volksmond gekende fabriek als CEMENTKOT
- Verder stellen wij ons eigen fotomateriaal ten toon, aangevuld met 140 foto's van het Kunstpatrimonium van België, handelend over onze gemeente. Ook een grote reeks oude schoolkaarten kan men terug in hun eigen kader bewonderen.

P.S. Vergeet uw bril of vergrootglas niet !!

De tentoonstelling is toegankelijk van 10 u. tot 17 u.

Paul Hesters.

Redaktieraad : De Maesschalck Rita , Rechtstro 10
Hesters Paul , Stationsstraat 165
Waeytens Patrick , Tulpenlaan 17
Vanblaere Louis , Schooteveldstraat 5
Vangansbeke Anne , Schooteveldstraat 5